

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXII. letnik.

V Ljubljani, november 1905.

XI. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

1. Trojni slavospev.

Svet, svet, svet, Gospod vsemogočni
Bog, kateri je bil, in kateri je, in kateri
bo prišel. Razod. 4, 8.

Danes in jutri obhajamo trojen praznik: praznik vojskujoče, zmagoslavne in trpeče cerkve. Danes, ko slavimo praznik vseh svetnikov, se prav živo spominjamo devedega člena v apostolski veri: Verujem v občestvo svetnikov. Vsaj nam prav današnji dan spričuje resnico besedi sv. apostola Pavla, ki pravi, da smo *meščani svetnikov in domači božji*. (Efež. 2, 19.)

Ko poveljujejo svetniki v nebesih, trpeče duše v vicah in verniki na zemlji v skupnem slavospevu neskončno svetega Boga: *Svet, svet, svet!* — moli isti slavospev mašnik pred povzdigovanjem, in v tem se najlepše razodeva ta čudovita zveza med nami in svetniki in dušami v vicah, ko se združujejo svetniki v nebesih in duše v vicah z nami, popotniki v solzni dolini v soglasni spev z mašnikom pred altarjem.

Toda, predragi v Gospodu! vsi vemo dobro, da se glasi ena in ista pesem, ena in ista beseda drugače in različno iz ust srečnega, drugače in različno iz ust nesrečnega in zapuščenega. In prav tako se tudi različno glasi visoka pesem nove zaveze v sv. cerkvi v njenem trojnem delu. Tukaj na zemlji in onkraj groba ima sv. cerkev svetnike, a različno se glasi njih slavospev: *Svet, svet, svet Gospod!*

I. Za svetnike v nebesih je to zmagoslavna pesem,

II. za duše v vicah je to žalostna pesem,

III. za nas na zemlji je bojna pesem.

O tem vam bom govoril Bogu v čast, v poveličanje svetnikov v nebesih, v blagor vam in dušam v vicah.

Trikrat sveti Gospod Bog nam podeli po priprošnji vseh svetnikov, da bo visoka pesem nove zaveze, katero sami vekomaj pojó, kmalu za trpeče duše in enkrat za nas vse zmagoslavna pesem v večnosti. Sprosi to milost dušam v vicah in nam, svojim otrokom, ti naša mati Marija, ki si kraljica vseh svetnikov in pomočnica kristjanov!

I. Mardohej, stric kraljice Estere, je na dvoru kralja Asuvera veliko trpel vsled spletka svojega nasprotnika Amana, kateri ga je hotel uničiti. A Bog ne zapusti nikdar svojih zvestih služabnikov. Za Mardoheja je prišla ura plačila za njegovo zvestobo do kralja in za vse trpljenje. Kralj Asuver ukaže, naj oblečejo Mardoheja, ki ga je rešil izdajalčeve smrti, v kraljeva oblačila, naj mu denejo na glavo kraljevo krono, naj ga posadé na kraljevega konja, naj ga vodijo po mestnih trgih, in prvi izmed kraljevih poglavarjev naj drži njegovega konja in oklicuje: *Tako se časti, kogar hoče kralj počastiti.* (Est. 6.) Kakor je odlikoval kralj Asuver zvestega Mardoheja, tako in še bolj odlikuje kralj vseh kraljev svoje zveste služabnike. Današnji praznik nam kaže svetnike božje v vsej slavi in veličastvu, venčane z nevenljivim vencem za slavno zadobljeno zmago. Bog sam nam govori: „Tako se časti, kogar hočem jaz počastiti.“

Kako pa je poveličal Bog svetnike, ki mu pojó večno zmago-slavno pesem? *Veselite se in vesolja poskakujte, ker vaše plačilo bo obilno v nebesih.* Tako je zagotovil Zveličar svojim učencem, ko jim je napovedal trpljenje, ki jih čaka. Kratke so te besede, a božje so in obsegajo več, kakor moremo umeti s svojim umom.

Če bi vam hotel opisovati srečo in blaženost svetnikov v nebesih, bi najraje zaklical s sv. apostolom Pavlom: *Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, kateri ga ljubijo.* (1. Kor. 2. 9.) — in bi nehal govoriti. A vendar vam bom povedal, kaj govore o tej sreči sv. pismo in cerkveni učeniki. To nam zadostuje in nas vzpodbuja, da se srčno in stanovitno borimo za zmagoslavni venec, katerega bo prejel

le tisti, kateri se bo postavno vojskoval. Svetniki pojó zmagoslavno pesem Bogu za vse to, kar so dosegli po njegovi milosti: a) Obvarovani so za zmiraj vsakega, tudi najmanjšega hudega, b) večna sreča je njihov delež.

1. *Vojska je človekovo življenje na zemlji, in njegovi dnevi kakor najemnikovi dnevi. Kakor hrepeni hlapec po senci in kakor željno čaka najemnik konca svojega dela, tako sem tudi jaz imel prazne mesce in težavne noči.* (Job. 7, 1–3.) Kdo izmed nas ne bi pritr dil tem besedam trpina Joba? Koliko trpljenja spremlja vsakega človeka od zibeli do groba!

Premišljuj samega sebe, ogleduj svojo dušo! Ali je ne obdaja povsod nevarnost edinega hudega, namreč greha, ki zводи človeka od prave poti na pot pogubljenja? Ali ne napadajo tvojega srca raznovrstne skušnjave, ki so tem hujše, čim manj se jim ustavljaš? Vse to so pa zmagali svetniki z božjo pomočjo, in njih duša, ki je tolikokrat omagovala med dobrim in hudim, je sedaj v božji milosti tako utrjena, da ne more več grešiti.

„O presrečno življenje, kliče sv. Avguštin, kjer ni več greha, grešne nevarnosti in priložnosti!“

In kako resnične so besede modrega Siraha: *Veliko težav je vsem ljudem prisojenih in težak jarem leži nad Adamovimi otroci od dne njih rojstva do dne njih pokopa!* Sv. cerkev ne imenuje brez vzroka zemlje solzne doline in kraj nesrečnega pregnanstva. Koliko mora človek pretrpeti na svetu: hude, raznovrstne bolezni, uboštvo, lakoto in žejo in druge stiske in nadloge, nesreče v družinskem življenju, slabo letino, požar, kugo in vojsko itd. in druge notranje britkosti: sovrašтво, nehvaležnost, zaničevanje in preganjanje. Toda vse to mine, a mine samo za pravičnega kristjana, kakor spričuje sv. pismo: *Bog bo obrisal vse solze od njih oči, in smrti ne bo več; tudi ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne bolečine.* (Raz. 21. 4.) Svetniki so vže dosegli ono domovino, „kjer se ne izgubi prijatelja in kjer se ni bati sovražnika“, kakor piše sveti Avguštin. Priborili so si večno prostost vsega hudega in zadobili večno veselje za svoje poveljčano telo in neumrjočo dušo.

2. *Blagor njim, kateri so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali.* Torej gledajo svetniki v nebesih Boga, kakršen je, v vsem neskončnem odsevu njegovega veličastva in popolnosti, v čudoviti svitlobi njegove modrosti, v njegovi neskončni ljubezni in dobrot-

ljivosti. A ne samo, da ga gledajo, temveč tudi ž njim in pri njem živé. *Vaše srce naj se ne prestraši!* poslavljal se je Jezus od svojih učencev. *V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč in grem vam mesto pripraviti. In ko odidem, bom zopet prišel, in vas bom k sebi vzel, da bote tudi vi, kjer sem jaz. — Vaše srce se bo veselilo in vašega veselja vam ne bo nihče vzel.* (Jan. 14.—16.) In ta božja obljuba velja tudi nam vsem, ko pravi Jezus: *Kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik.* In z ljubeznjivim Zveličarjem, ki je vže tukaj na zemlji v najsv. zakramentu bogoljubni duši v tolažbo in veselje, živi in prebiva večno pravični kristjan v družbi njegove prečiste matere Marije in vseh zveličanih zborov. O preblaženi, presrečni trenotek, ko ugasne telesno oko zvestemu božjemu služabniku, ko zagleda pozabivši vse britkosti zemeljskega življenja ondi v nebesih svitle vrste svetnikov, brezštevne kakor pesek ob morju, presegajoče po svoji lepoti in svitlobi vse zvezde na nebu! O presrečni trenotek, ko gleda veličastne zборе nebeških duhov in nešteto množico svetnikov iz vseh rodov in ljudstev, vseh krajev in jezikov, med njimi njihovo kraljico, mater Zveličarjevo, Marijo! O presladki trenotek, ko se jim sme pridružiti, ko ga pozdravljajo s prisrčnimi, veselimi voščili, da ž njimi vekomaj prepeva zmagoslavno pesem. Tisočletja jim minevajo kakor trenotki. *Veselite se in veselja poskakujte, ker vaše plačilo bo obilno v nebesih!* Da, veselé in radujejo se svetniki v nebesih kakor zmagoslavne čete vojakov, ko se spominjajo v osvojenih mestih minolih vojskinih težav in počivajo po slavnih zmagah. Njihova zmagoslavna pesem se glasi po nebeških prostorih brez prenehanja: *Svet, svet, svet je Gospod vsemogočni Bog!*

II. Toda isto zmagoslavno pesem pojeta različno zmagovalca, katerih usoda je različna. Glasno in veselo jo prepeva zmagovalec, ki vživa v osvobojeni deželi zlato svobodo; otožno in milo se glasi iz srca premaganega, katerega so zajeli sovražniki in ga odpeljali kot vjetnika. Britko se mu toži po domovini, komaj čaka rešitve, zato je njegova zmagoslavna pesem žalostna.

Tako prepevajo angeli in svetniki v nebesih v vsem veselju zmagoslavno pesem svojemu nebeškemu kralju, a otožno jo prepevajo njihovi zmagoslavni bratje vjetniki, uboge duše v vicah, ki so sicer zmagali v boju, a so še vjeti, dokler ne poplačajo vse odkupnine do zadnjega vinarja. Zato je zmagoslavna pesem svetnikov za duše v vicah žalostna pesem.

Svet, svet, svet je Gospod! To zmagoslavno pesem svetnikov pojó tudi njihovi bratje in naši bratje, trpeče duše v vicah, a žalostna je za-nje.

Spomni se temnega časa in veliko dni, kateri, ko pridejo, bodo očitali preteklemu nečimurnost. (Prid. 11. 8.)

Gelimerja, kralja Vandalov, je hudo stiskala vojska cesarja Justinijana. V tej stiski zbeži Gelimer v Numidijo in se ondi utabori na neki gori. A sovražnik ga obkoli od vseh strani in kmalu nastane huda lakota in Gelimer se udá s svojo vojsko. Obenem pošlje poslanca k rimskemu podpoveljniku Farasu, proseč ga treh reči: naj mu dá kruha, gobo in harfo. Ko ga vprašajo, kaj pomenja ta čudna prošnja, jim odgovori nesrečni kralj: „Kruh mi bo utolažil lakoto in mi hranil življenje. Pri koščku kruha se bom spominjal, kako nečimerno in prazno je vse na svetu; objokoval bom, da sem se doslej brigal le za take reči, katere so mi prav malo koristile, ko sem jih imel, in ki so mi prav malo škodovala, ko sem jih izgubil. In tedaj si bom brisal s to gobo solze. A ne samo to, temveč svoje trpljenje bom porabil v veselje in tolažbo, izguba in nesreča naj mi krepča srce. Hvalil in slavil bom Boga in zato potrebujem harfe.“

Kaj ne, nesrečen je bil ta vladar! A njegova nesreča je le slaba podoba, senca nesreče tistih, ki pojó trikratni „svet“ kot žalostno pesem. Večkrat se sliši, če umrje ta ali oni: „No, hvala Bogu! sedaj je vže rešen, sedaj je vse pretrpel.“ Oh, pretrpel je! a ne pomislijo, da se trpljenje mogoče zanj še-le začinja. „Kruh mi bo potolažil lakoto in mi ohranil življenje“, vzdihnil je kralj Gelimer. Kakor je klical kralj David: *Moje solze so moj kruh noč in dan* (Ps. 41. 4.), tako vzdihujejo duše v vicah: Trpljenje je naš kruh noč in dan. In kakošno trpljenje? Tako, ki presega po trditvi svetih očetov in svetnikov vse drugo trpljenje na tem svetu. Torej je vse trpljenje na tem svetu nič v primeri z onim trpljenjem, v katero so pogreznene uboge duše v vicah, dokler ne zadosté za svoje slabosti in pogrške neskončni božji pravici. Kako rade bi prišle uboge duše v kraj veselja in večne sreče, k Bogu in v družbo svetnikov! Ali si se vže kedaj mudil dalje časa na tujem, daleč od svoje domovine, daleč od onih, katere ljubi tvoje srce? Kako si hrepenel, da se kmalu vrneš in vidiš zopet znane kraje in obraze! In duše v vicah ljubijo Boga in hrepené po njem v vsi ljubezni, a neskončna božja pravica zahteva, da jej zadosté, *ker nič nečistega ne more iti v božje kraljestvo.* Čas zasluženja je zanje potekel.

„Ko spoznam nečimurnost vsega na svetu, zaklical je nesrečni Gelimer, ko bom obžaloval, da sem se menil za malovredne stvari, tedaj si bom brisal solze z gobo.“

Toda duše v vicah nimajo ničesar, da bi si brisale svoje solze. Pa mi porečeš: „Vsaj imajo upanje, da bodo rešene trpljenja!“ Saj tudi ti, ki veliko trpiš, upaš, da boš zveličan, če potrpežljivo trpiš, in vendar se britko pritožuješ nad svojim križem in občutiš le britkost in nesrečo, in sicer tem bolj, čimbolj si vsega sam kriv. Tega pa ne pomisliš, da bo tudi to minilo, in da ti bo Bog poplačal tvojo potrpežljivost. Jokaš, ko te stiska trpljenje. Tako objokujejo tudi duše v vicah svoje pogreške, katere so storile v življenju. Britko obžalujejo, da so grešile zoper božje in cerkvene zapovedi, da se niso varovale tega ali onega malega greha. Hudo jim je, da so toliko dobrega opustile in zanemarile v življenju: vse jim je bilo na zemlji na ponudbo v zveličanje: lahko bi bile večkrat pri sv. maši, lahko bi prejemale večkrat sv. zakramente, delile miloščino, poslušale besedo božjo, si pridobivale odpustkov, sploh dobrih del, samo če bi hotele. Britko obžalujejo svojo nekdanjo mlačnost in površnost, svojo lehkomišljenost in vnemarnost za dobre opomine in svete, za prošnje in nauke, za molitev in dobra dela. Britko obžalujejo svojo mehkužnost in zložnost v skrbi za zveličanje. Britko obžalujejo izgubljeni čas. Prepozno je, v večnosti ni več časa!

Pojó sicer: Svet! a ta pesem je zanje otožna, žalostna, ker priznavajo obenem: Svet si ti, pravični Bog, ker sovražiš hudo in ljubiš dobro! In me smo zanemarjale dobro in celo ljubile hudo!

In v svoji žalostni pesmi se milo obračajo do nas, svojih bratov in sester v zmagoslavni in vojskujoči cerkvi in nas hrepeneče prosijo: *Usmilite se nas, usmilite se nas vsaj vi, prijatelji naši, ker roka Gospodova nas je zadela!* Usmilite se me ti, moj mož, ti moja žena! Ali je tako hitro ugasnila v tvojem srcu ljubezen, ki je naju vezala v življenju? „Usmilite se naju, usmilite se naju! vi najini otroci, kličeta oče in mati! Oh, če bi vas prav ljubila, če bi bila skrbela za vašo dušo, bi nikdar ne trpela tukaj. Kar ste videli dobrih zgledov, za te se niste zmenili, a najine slabosti ste precej posnemali, najinih naukov in prošenj niste spolnjevali!“ In sin vaš in vaša hči, zdihujeta: Oče! mati! usmilite se me vsaj sedaj, ko se vam na zemlji ni smilila moja duša, ko me niste vzpodbujali k pobožnosti, k čednosti, ko niste čuli nad menoj, ko niste bili varihni moje nedolžnosti, ko ste mi dovolili

iti v slabo družbo, ko niste odstranjevali od mene pohujšanja. Vsaj sedaj se me usmilite!

In mnogo jih je, ki mogoče vže dalje časa zdihujejo in prosijo pomoči kakor Job in prosijo Boga: *Glej! kličem, ker silno trpim, pa me nihče ne sliši; vpijem, pa ga ni, kateri bi se me usmilil.* (Job 19. 7.) Pomagaj mi vsaj ti, usmiljeni Bog! — Toda v večnosti neha usmiljenje, ondi vlada samo neskončna pravica, in tej morajo zadostiti.

Da, ve uboge duše! vaše mile prošnje slišimo in vam hočemo pomagati! Nekaj časa samo, — in drugi bodo stali ob našem grobu in se solzili in molili za nas, mogoče tudi za naše uboge duše. Če se usmilimo sedaj trpečih duš, ko jim lahko pomagamo, tedaj bomo tudi zadobili usmiljenje pri njih, ki bodo živeli za nami. Danes in jutri greste na grobe svojih ljubih ranjkih, in pokladate nanje vence in cvetice s solznimi očmi. To so sicer lepi dokazi hvaležne ljubezni, a samo s tem še ne pomagate svojim ljubim ranjkim. Zato bomo raje spolnjevali besede sv. Hieronima, ki nas opominja, da krasimo duše ljubih ranjkih s cveticami dobrih del, katera zanje vsak dan opravljamo in jim darujemo. Prižigajmo jim luči v molitvi, da jim kmalu zasveti večna luč! Darujmo jim neskončno ceno najsv. daritve, naklanjajmo jim sv. odpustke!

Če jim tako pomagamo, tedaj nam bodo duše v vicah hvaležne, ker bodo rešene po naših prošnjah Boga prosile v nebesih za nas, svoje vojskujoče brate in sestre na zemlji, ko upamo, da bomo enkrat ž njimi v nebesih prepevali zmagoslavno pesem, ki je za nas še b o j n a p e s e m.

III. Kakor se vojskujemo sedaj na zemlji zoper sovražnike svojega zveličanja, tako bomo tudi v večnosti prepevali trikratni: Svet! ali kot zmagoslavno pesem svetnikov, ali kot žalostno pesem trpečih duš, — ali pa, — česar nas Bog varuj po priprošnji vseh svetnikov! — kot obupni, pretresljivi klic pogubljenih. Kakršno življenje, taka smrt. Če živiš sveto, boš sveto umrl; če živiš v grehah, boš tudi umrl v grehah. Kakršen pa umrješ, tak boš v večnosti. Kamor drevo pade, tam obleži.

Sveti moramo postati, delovati vsak dan za posvečenje svoje duše. *To je božja volja, vaše posvečenje!* nam kliče sv. apostol Pavel (I. Tes. 4. 1.) Vsi se tudi moremo posvetiti, zveličati, ker Bog ne tirja od nas nič nemogočega. Pri tem seveda ne smemo poslušati in posnemati takih kristjanov, ki se sklicujejo v svoji skrajni lehkomišljenosti na druge rekoč: „Ti pa vendar tako brezskrbno

živé in vživajo svetno veselje; ne zmenijo se dosti za molitev, za cerkev, za sv. mašo, za sv. zakramente, za božjo besedo, za zatajevanje, — in vendar so pošteni ljudje. Tudi ti želé enkrat priti v nebesa!“ Nikar se ne slepimo! Če bi zadostovala samo želja po zveličanju, potem bi to želel tudi sam hudobni duh. Toda Bog nam govori: *Ako hočeš iti v življenje, spolnuj zapovedi!* spolnuj božjo voljo! Bog je dal vsakemu prosto voljo, da lahko človek stori, kar hoče. Zbereš si lahko široko in prostorno pot, ki pelje v pogubljenje; zbereš si lahko ozko in strmo, ki pelje v večno življenje. Po tej so šli svetniki, ki so ti vodniki in ki ti hočejo pomagati. Gorjé ti, večno gorjé, ako hodiš po prvi poti, — večno srečen, ako hodiš po drugi!

Zato prepevajmo tudi mi na zemlji trikratni „Sveti!“ kot bojno pesem! Sveto bodi naše življenje, sveta naša smrt! Današnji praznik bodi podlaga našemu prihodnjemu, svetemu življenju. Služimo Bogu, vojskujmo se za čednost, varujmo se greha, delajmo dobro! Vsaj so tako živeli tudi svetniki, in sedaj se veselé plačila. Kakor je spominjala makabejska mati svoje otroke na nebesa, kakor nas spominjajo svetniki in duše v vicalih nebes, kakor nam kliče sv. cerkev vsak dan pri sveti maši: *S u r s u m c o r d a!* Kvišku srca! — tako tudi živimo: Kvišku srca! živimo za nebesa! To naj bo naš bojni klic: zoper vse sovražnike zveličanja! V trpljenju, nevarnostih, v britkostih in skušnjavah: Kvišku srca! Nebesa so vredna, da se za-nje vojskujemo. Zastonj nam jih Bog ne bo dal, zaslužiti si jih moramo. Potem bomo tam gori v skupnem slavospevu vekomaj peli s svetniki in rešenimi dušami: *Svet! svet! svet! Gospod vsemogočni Bog! Amen.*

P. Klement Grampovčan.

2. Kaj v nebesih vidimo in česa se tam učimo?

Videl sem veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov, in ljudstev, in jezikov stali pred sedežem in pred Jagnjetom, bili so oblečeni v bela oblačila, in palmove veje so bile v njih rokah.

Skr. raz. sv. Jan. 79.

Sveta katoliška cerkev slavi vsak dan kakega svetnika; današnji dan pa slavi vse skupaj, ker je njih število tako veliko, da celo leto k temu ne zadostuje. Današnji dan kliče ona vse

skupaj na pomoč, ker pričakuje od skupnje prošnje temveč milosti. Dragi kristjani! Današnji dan je slovesen, vesel ne samo za svetnike v nebesih, ampak tudi za nas tukaj na zemlji. Pojdimo v mislih za par trenutkov v nebesa in pogledjmo, kaj se tam godi. Odgovoril vam bom na dve vprašanji:

1. kaj tam vidimo in
2. česa se tam učimo?

1. Pred nami je odprt ves nebeški raj. Pogledjmo najpreje v sredo, kjer izhaja solnce vse svetlobe. Boga samega zagledamo, okoli njega so neštetilni čisti duhovi, katere imenujemo angele. To so tisti, katere je Bog najprej ustvaril v milosti in svetosti, angeli so mu pa tudi zvesti ostali. Njih število je na milijone, ki se vrsté v krasnih vrstah okoli prestola Božjega ter mu kličejo neprenehoma: Svet, svet, svet, o Gospod vojskinih trum. Vseh teh angelskih korov se spominja danes sveta cerkev.

Poglejmo naprej in videli bomo veliko množico očakov izraelskega ljudstva, ki so ljudstvo k Bogu vodili in Njemu zvesti ostali. V sredi zapazimo najpoprej naše prve starše Adama in Evo, ki sta obžalovala svoj greh in zadostovala Bogu z ostro pokoro več sto let; tu je nedolžni Abel, nad čegar daritvijo je imel Bog dopadajenje, pobožni Henoh, katerega je vzel Gospod z dušo in telesom v nebo, pravični Noe, Abraham, kateri je postal vsled neomajne zvestobe do Boga poseben prijatelj božji, Izak, kateri se je radovoljen vlegel na drva, da bi mu oče glavo odsekal, in je zato postal predpoda Jezusa Kristusa, potem vidimo Jakoba, ki je videl hoditi angele po lestvici gori in doli, potem Mojzesa, ki je občeval z Bogom na gori Sinajski, kakor prijatelj s prijateljem. Potem vidimo Jozuveta, Gedeona, Samsona, Jefeja, može, kateri so s pomočjo sv. vere pridobili cela kraljestva; vseh teh se spominja danes sv. cerkev.

Poglejmo naprej; tu vidimo cel zbor svetih prerokov, ki so bili navdihnjeni s sv. Duhom in so prerokovali prihodnje reči, zlasti o obljubljenem odrešeniku; to so kraljevi pevec David, strogi Elija, žalostni Jeremija, vzvišeni Izaija in mnogi drugi; in glejte vseh teh se danes spominja sv. cerkev. Sedaj se pa prične neskončna vrsta svetnikov nove zaveze. V prvih vrstah so dvainajsteri apostoli, potem dvainsedemdeset učencev Gospodovih; to so vsi tisti, ki so oznanjevali z ognjem in svetim navdušenjem

Jezusov nauk, ga razširili po vsi zemlji ter toliko prestali zaradi njega.

Sedaj pride na vrsto veličasten zbor v belih oblačilih s palmovimi vejicami v rokah. To so sveti mučeniki, krvave priče Kristusove. Skozi tristo let so gorele grmade, zemlja je že bila napojena krščanske krvi. Kri je tekla kakor v potokih. Nekateri so bili obglavljeni, drugi mučeni, tretji križani, četrti v ogenj, olje vrženi itd. Prestali so kratke bolečine, sedaj pa uživajo večno slavo v nebesih. Glejte, vseh teh se danes spominja sv. cerkev.

Sedaj pride na vrsto krasna dolga četa nedolžnih otrok. To so oni, katere je dal Herod pomoriti, oni ki so umrli takoj po sv. krstu; sedaj so podobni angelom, katerim kliče Jezus ljubeznjivo: *Pustite male k meni priti, ker takih je nebeško kraljestvo.*

Sedaj pride zopet na vrsto cel zbor svetih spoznavalcev. Kdo so ti? To so tisti, kateri svoje vere niso samo v srcu nosili, ampak so jo v dejanju kazali, javno pričali. Svet jih je zasmehoval, preganjal, a oni so ostali stanovitni. Tu je cela vrsta papežev, škofov, mašnikov, redovnikov, nadalje cesarjev, kraljev, meščanov, vojakov, kmetov itd., iz vseh stanov jih je polno. Glej, vseh teh se spominja danes sveta cerkev.

Poglejmo naprej, tu vidimo ljubeznivi zbor svetih čistih devic. To so one, katere so si izbrale Kristusa za ženina. Niso bile prevzetne, ampak ponižne, svetu niso skušale dopasti, živele so sicer v svetu, toda ne za svet. Sedaj prepevajo slavo nebeškemu Jagnjetu, kakršne noben drug ne more.

Sedaj pridejo na vrsto vsi sveti zakonski, ki so živeli tu na zemlji v ljubezni, miru in potrpljenju. V strahu božjem so izrejevali svoje otroke, svoje posle so odgojevali v krščanskem duhu. Sedaj so združeni tam gori za večno. Vseh teh srečnih zakonskih se spominja danes sveta cerkev.

Za njimi so takoj vse svete vdove. To so one, ki so darovale ves čas svojega življenja molitvi. Bilo jim je včasih hudo, jokale so, sedaj so srečne tam gori, kjer ni trpljenja ne solzá.

Za njimi se vrsté nepregledne vrste spokornikov in spokornic. To so tisti, kateri so dolgo časa živeli v pregrehah, toda spoznali so ničnost sveta, objokovali svoje življenje, prejeli so odpuščanje svojih grehov. Vseh teh se spominja danes sveta cerkev.

Glejte torej, dragi kristjani, kakor so različne zvezde na nebu, tako je slava svetnikov v nebesih različna. Povedal sem Vam, kako je v nebesih, površno, kajti: *Nobeno okó ni videlo, nobeno uhó ni slišalo, nobeno srcé ni občutilo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo!* In glejte, ta množica svetnikov postaja večja vsako leto, vsak dan se pomnožuje to število. Kdo bi se nad tem ne radoval?

2. Razložil sem Vam različne vrste svetnikov; premisslujmo pa sedaj nauk, katerega nam naj dá današnji praznik. Prvi nauk, katerega nam daje, je ta: Poglejte tja na Jezusa Kristusa, začetnika naše svete vere, on je Gospod, on je Kralj vseh svetnikov. On je izvir potoka, drugi so samo kapljice, on je glava, drugi so samo udje, on je središče, iz katerega so izšli vsi svetniki in h kateremu so se povrnili. Sveto so živeli svetniki na zemlji, sveto je živela Marija, kraljica vseh svetnikov, toda njena svetost je proti svetosti Jezusovi kakor kaplja proti morju. Zato so iz njega svetniki zajemali svojo svetost. Brez njega ni sreče, ni svetosti, ne zveličanja. Zato pravi sv. Pavel, gotovo velik svetnik: *Z milostjo božjo sem, kar sem.* In pri sv. Janezu se bere: *Položili so svoje krone pred Boga in padli so na svoj obraz pred Jagnjetom in so ga molili.*

Drug nauk: Čast in slava katoliški cerkvi, ker iz nje so izšli ti svetniki! Kako srečni smo, premislimo to enkrat, da pripadamo k cerkvi, ki ima toliko svetnikov. Kajti to je dokaz, da je prava! Tretji nauk: Nemogoče torej ni, da tudi mi svetniki postanemo. Da, jaz rečem še več, naša dolžnost je, mi moramo postati svetniki, ker drugače v nebesa priti ne moremo. Saj so bili tudi oni, ki se že tam gori eselé, ljudje, obdani s slabostmi in skušnjavami. Sv. Avguštin pravi: *Če so oni zamogli, zakaj bi pa mi ne?* Danes nam kliče Gospod iz nebes: *Bodite sveti, kakor sem jaz svet.* Ali boš morda vprašal, zakaj? Vzroki so tukaj! Ali si morda vstvarjen zaradi tega, da boš tukaj jedel in pil in dobro živel? To delajo tudi živali. Ne, kristjan, ti si vstvarjen za kaj višjega, ti si ustvarjen za nebesa. Nebesa se pa pridobé samo in edinole s svetostjo! Četrti nauk je pa ta: Nauči se od svetnikov svet postati. H Kristusu moraš iti in svet zapustiti. Samo dve poti pa vodita h Kristusu, namreč pot dela in pot trpljenja. Pri prvi moraš imeti tri spremljevalce, prvič ljubezen, da vse storiš iz ljubezni do Boga, drugič ponižnost, ki te pred Bogom velikega naredi, in tretjič

usmiljenje do revnih, ubogih, in to tembolj, če so stari, bolni ali celo tvoji sorodniki. Na drugi poti trpljenja pa imej kot prvega spremljevalca potrpežljivost, da ti križ ne bo pretežak. Kajti pot do zveličanja je kakor cesta, ob kateri so nastavljeni veliki in mali križi. Vse te križe moraš prestati, dokler se ti ne zasveti poslednji sveti križ. Drug spremljevalec na poti trpljenja pa ti bodi udanost v voljo božjo, da ne boš ničesar drugzega želel in storil, kar želi Bog! Po teh dveh potih so hodili svetniki! Ako hočeš tudi ti postati, in ti moraš postati svetnik, tedaj moraš hoditi po teh potih.

Današnji dan nam kliče zmagujoča cerkev v nebesih: Vese-lite se, ker vaše plačilo je veliko v nebesih. Potrpite kratke bolečine tam doli na svetu, ker veselje tukaj je neskončno. Torej vsi, ki trpite, ki ste zapuščeni, vse sirote tukaj na zemlji, pogledjte tje gori k svojim bratom. Živite tako, kakor smo živeli, trpeli mi. K Gospodu pa, čegar obličje gledajo svetniki, zakličimo danes iz dna svoje duše vsi: O Gospod, mi smo še potniki v tej solzni dolini, mi še plavamo v razburkanih valovih tega življenja, mi Te še ne gledamo od obličja do obličja: daj nam, da Te enkrat uživamo, da prejmemo za trnjevo krono tukaj na zemlji krono nebeško tam gori v nebesih. Amen. *lv. Baloh.*

Vernih duš dan.

Duše v vicah imajo pravico do naše pomoči.

Spominjajte se vjetih!

Hebr. 13, 3.

„Vseh mrtvih dan! — Na tisto tiho domovanje, kjer mnogi spe nevzdravno spanje; kjer kmalu, kmalu dom bo moj in tvoj — Nocoj se vsul je roj močan, saj jutri bo vseh mrtvih dan, vseh mrtvih dan!“ Tako se glasi neka slovenska pesem.

Dopoldne še smo imeli svoje oči uprte v nebesa, premišljevali smo veselje nebeško, katero uživajo neštete trume vseh narodov, stanov in vsake starosti, in cerkev nas je opominjevala poveličevati Boga, ki je čudovit v svojih svetnikih. Sedaj pa nas pelje v oni strašni kraj, kjer čakajo duše, ki niso bile še oprane vsakega greha, kjer čakajo uboge duše odrešenja in zve-

ličanja. Vsi cerkveni obredi so danes taki, da skoro slišimo zdihovanje in ječanje ubogih duš v vicah, ki kličejo k nam: *Usmilite se me, usmilite se me, vsaj vi prijatelji moji, ker roka božja me je močno zadela.* Zato nas opominja sv. cerkev v molitvah: „Spominjajte se vjetih, kakor bi bili vi sami vjeti!“ in skrbite, da že skoro rešite iz kraja trpljenja svoje ranjke. In res, predragi v Kristusu! duše v vicah imajo pravico, da tirjajo od nas pomoči in sicer:

1. zato, ker so ljudje,
2. ker so kristjani in
3. ker so poklicani v nebesa.

Kristjani, odprite svoja srca, poslušajte glas svojih ranjkih, ki vam doni iz groba in usmilite se jih!

1. Človek je že tako ustvarjen, da se mu smili vsaka stvar, ko trpi; marsikdo joka, ko vidi, da žival trpi, in so ljudje, ki niti ptiča nočejo zapreti v kletko, ker se jim smili. Kako bi pa nas ne ganilo, ako se spomnimo na trpljenje tako mnogih ljudi, ki so bili naši sorodniki, prijatelji in znanci, ki sedaj v ječi trpe strašne muke in bolečine in katere bodo trpeli, dokler ne poplačajo zadnjega vinarja za svoje grehe. Mi sicer ne moremo umeti, koliko trpe duše v vicah, a gotovo je, da trpe silne bolečine. Nekateri učeniki uče, da se vice od pekla le v tem ločijo, da niso večne; trpljenje pa je v obeh enako. Sv. Avguštin pravi: *Vice sicer ne trpe večno; vendar presegajo vsako bolečino, katero je kedaj kak človek trpel ali jo sploh more trpeti,* in sv. Ciril piše: *Ako primerjamo vse muke in bolečine tega sveta z bolečinami v vicah, so te muke na svetu še tolažba proti najmanjši bolečini v vicah. Kdor bi spoznal trpljenje v vicah, ta bi trpel raje vse bolečine sveta od Adama do sodnjega dne, kakor pa en dan preživel v vicah.*

V tem kraju strašnih, grozних bolečin torej so vaši otroci, vaši starši; tam trpe, možje, vaše žene; žene, tam trpe vaši možje; starši, tam jokajo vaši otroci, otroci, tam zdihujejo vaši starši! Tam trpe, jokajo in zdihujejo vaši sorodniki, prijatelji in znanci! Vsakdo izmed teh kliče k vam: *Usmilite se me, usmilite se me vsaj vi, prijatelji moji, ker roka božja me je močno zadela!* Po-vejte mi, ali vas ne gane že naravni čut, da jim prihitite na pomoč? Poslušajte njih glas, kako vam kličejo iz groba! „Oj, ali je bila taka vaša ljubezen, da ste nas precej pozabili?“ Poslušaj,

sin, kaj ti kliče tvoj ranjki oče iz groba: „Vse sem ti zapustil, kar sem imel. Noč in dan sem se trudil za-te, da bi bil le ti kdaj srečen. Glej, kako sem te ljubil; ti pa si me pozabil precej, ko se je zemlja zagrnila nad menoj. Usmili se me, ljubi sin...“ Poslušaj, hči, kaj ti kliče iz groba tvoja mati: „Ljuba hči, koliko sem skrbela za-te, ko sem bila še živa. Oblačila sem te, dajala sem ti hrano, varovala sem te hudega, da si zdaj srečna. Kaj še bi ti mogla storiti in ti nisem storila? Ti pa si me pozabila precej, ko je trava prerastla moj grob. Oj ljuba hči, usmili se me vsaj ti, ...“ Poslušajte, starši, kaj vam kličejo iz groba vaši otroci: „Oče, mati, tako zelo ste me ljubili, ko sem bil živ, ko sem bila živa, sedaj pa ste me popolnoma pozabili. Ljubi oče, usmiliti se me, saj sem vaš sin, ljuba mati, pomagajte mi, saj sem vaša hči, ki silno trpim v tem plamenu!“ In tebi mož govori ranjka žena iz groba: „Ljubi moj mož, spomni se, kaj sva si obljubila pri poroki! Kako zelo sva se ljubila. A Bog me je poklical s sveta. Ti pa si me precej pozabil, popolnoma pozabil in vzel si drugo; oh, usmili se me, ker silno trpim!“ In tako kliče tebi vdova, tvoj ranjki mož.

Ko je ležala sv. Monika na smrtni postelji, je prosila svojega sina sv. Avgušтина in druge duhovne: „Pokopljite moje telo, kjerkoli hočete, samo to vas prosim, spominjajte se me pri altarju Gospodovem!“ Tudi dandanašnji pravi marsikatera mati svoji hčeri, oče svojemu sinu, brat sestri, prijatelj prijatelju: „Položite me, kamor me hočete, samo to vas prosim, molite za-me, dajte miloščino in izpolnite mojo zadnjo voljo!“ In ljubi moji ali ste to storili? Ne upam se na to odgovoriti! Marsikdo se sedaj siti od tega, kar so mu zapustili starši, zapravlja njih premoženje, a da bi se na nje spomnil, da bi za nje molil, dal za mašo — ne pride mu na misel. Kako so starši varčevali in pičlo živeli, le da bi se otrokom boljše godilo, ti pa so na nje pozabili. Oj, kolika nehvaležnost!

2. Duše v vicah pa imajo pravico do naše pomoči, ne le ker so ljudje, temveč tudi, ker so kristjani. Povejte mi, ljubi moji, kaj so uboge duše v vicah? So li ajdje ali judje ali Turki? Ne, ne, to so kristjani, odkupljeni z drago krvjo Jezusovo, to so naši bratje in sestre v Kristusu! In ako so naši bratje, moramo tudi po bratovsko za nje skrbeti. Mnogi pa delajo z njimi tako, kakor so delali Jakobovi sinovi z Jožefom, svojim bratom, katerega so iz nevoščljivosti vrgli v osušen vodnjak. Za vse mile

prošnje in jok njegov se niso zmenili, brez jedi in brez pijače so ga pustili v jami. Povejte mi, kristjani moji, ali ne delajo tako tudi mnogi z dušami v vicah? „Spomnite se nas“ kličejo iz vic, „spomnite se nas, kakor bi bili vi sami vjeti!“ Ali nismo tudi mi odkupljeni z drago krvjo Jezusovo? Ali nismo tudi mi po sv. krstu udje Jezusove cerkve? Ali nismo tudi mi prejeli sveti zakrament? Ali nismo tudi mi ustvarjeni, da bi gledali enkrat večnega Boga? Usmilite se nas! . . .“

Mnogi veselo sedajo za mizo, pojedajo in popivajo, ranjki jim niso nič mar. Oh, grda nehvaležnost! Celo ajdje so se spominjali svojih ranjkih, ki niso poznali Kristusove vere in niso vedeli za nebesa; kristjani pa, katerim je vse to znano, kateri vedó, da so duše neumrjoče in vstvarjene za nebesa, kristjani pa pozabljajo na svoje ranjke! Kristjan, le to pomisli, da boš prej ali slej tudi sam v tistem strašnem kraju, da boš tudi ti prosil pomoči, a kakor si ti storil s tvojimi predniki, storili bodo tudi s teboj tisti, ki so za teboj ostali. Ako sam želiš rešen biti teh bolečin, reši tudi druge! In ako bodo rešeni na tvojo priprošnjo, izprosili bodo oni tudi tebi milost pri Bogu.

3. Ubogim dušam v vicah smo dolžni pomagati ne le, ker so ljudje in kristjani, temveč tudi, ker so poklicani za nebesa, v nebesa namenjeni. Med tem, ko izvoljeni v nebesih uživajo že rajsko veselje, duše v vicah v strašnih bolečinah še čakajo in koprne po njem. In to koprnenje, ta želja po nebesih je hujša, kakor vse drugo trpljenje v vicah. Huda kazen in pokora je bila za Adama, ko je bil izgnan iz zemeljskega raja; neizmerno hujša pokora pa je za duše v vicah, ki ne morejo še iti v nebeški raj, in same sebi nič ne morejo pomagati. Gotovo kličejo one, kakor je klical kralj David: *Kakor hrepeni žejen jelen po mrzli studenčnini, tako hrepeni moja duša po tebi, o Gospod! Moja duša koprni po Bogu, po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel tje in se prikazal pred božjim obličjem?* (Ps. 41, 2, 3.) Oh, kedaj pojdem v veselje, katero večno traja, nikdar ne neha! Kedaj bom gledal večnega Boga! O mili Jezus, kdaj se bom vtopil v tvoje svete rane? O, vsemogočni kralj nebes, kdaj bom prišel tje, da poljubim tvojo vsemogočno roko, kdaj se bom smel pridružiti angelskim zborom, da bom ž njimi prepeval: „Svet, svet, svet si Gospod Bog vojskinih trum!“ Oj, svetniki božji, kdaj se bom smel pridružiti vaši sveti zveličavni družbi! Kedaj bom zamenjal temo s svetlobo, bolečino z veseljem?

Absalon ni živel v ječi, temveč na kraljevem dvoru. Toda on ni mogel živeti, ker ni smel stopiti pred obraz svojega očeta Davida in prosil je prijatelja Jakoba, naj ga umori. Glejte, ako je Absalon tako zelo želel videti obraz svojega očeta, koliko bolj želé duše v vicah videti obraz svojega nebeškega Očeta? In vendar, duše same si ne morejo prav nič pomagati, ker dokončale so svoj tek na zemlji in prišle so v kraj, kjer nihče ne more več delati. Sedaj morejo le trpeti in zdihovati in nič ne vedó, doklej bo to trpelo.

Pa s čim naj pomagamo vernim dušam? Z molitvijo in z dobrimi deli! *Molítev pravičnega oblake predere*, pravi sv. pismo. Molite za svoje ranjke, molite zanje, in Bog bo uslišal vaše prošnje in se bo usmilil vaših ranjkih. V njih dušni prid delajte dobra dela, dajajte miloščino, prejemajte sv. zakramente in obračajte odpustke v njih korist. Posebno veliko pomaga dušam v vicah daritev sv. maše. Pri vsaki sv. maši je več duš rešenih iz vic. Sv. Nikolaj Tolentinski je sam videl, kako so angeli med njegovimi mašami vodili duše iz vic.

Torej, kristjani, „spominjajte se vjetih, kakor bi bili vi sami vjeti!“ Pravico imajo do vaše pomoči, ker so ljudje, ker so kristjani in ker so namenjeni v nebesa. Nikar ne preslišite glasa in joka, ki doni iz grobov: *Usmilite se nas . . .* Usmilite se svojih staršev, bratov in sestrâ; usmilite se svojih otrok, prijateljev, znancev in sorodnikov; usmilite se svojih dobrotnikov! Molite za-nje, prosite Boga, naj jim odpusti njih grehe, naj jih pokliče že skoro v nebeško veselje. Usmilite se jih; ako bote usmiljeni z drugimi, bote tudi vi usmiljenje dosegli. Usmilite se torej vseh vernih duš v vicah, o Gospod, in daj jim večni mir in večna luč naj jim sveti! Amen.

† J. Benkovič.

Enoindvajseta nedelja po binkoštih.

(Zahvalna nedelja.)

Zahvala za prejete dobrote.

Hvalite Gospoda, ker je dober in njegovo usmiljenje trpi vekomaj.

Ps. 135, 1.

Sv. vera, pa ne le ta, marveč tudi zdrava pamet nas uči, da se svet ni mogel sam narediti, ampak da ga je ustvaril Bog.

Ta Bog pa po ustvarjenju tudi ni prepustil sveta samemu sebi, temveč še vedno zanj skrbi, s tem namreč, da ga neprenehoma ohranja in vlada. In v tej skrbi se nam kaže vedno dobrega Očeta, čegar največje veselje je, da deli ljudem dušne in telesne dobrote. Tu ne pozabi na nobenega svojih otrok, vse gleda in objema z enako ljubeznijo. Lačni prosi kruha, On ga nasiti. Žejni hoče vode; On ga napoji. Nagi in tujec želita obleke in strehe in On jima jo dá — in tako deli vsakemu, česar potrebuje, in hvaležni moramo vsklikniti s psalmistom: *Hvalite Gospoda* . . . Hvaležnost moramo pa pokazati še posebno danes na zahvalno nedeljo, na praznik, ki ga je sv. cerkev vpeljala z namenom, da bi se kristjani skupno zahvalili nebeškemu Očetu ne le za vse dobrote, ki so jih prejeli čez leto, marveč prav posebno še za ravnokar pospravljene poljske pridelke.

O hvaležnosti, ki smo jo dolžni Bogu, hočem danes govoriti, in sicer bi rad odgovoril na dvojno vprašanje:

1. Zakaj moramo zahvaliti Boga za prejete dobrote.
2. Kako ga moramo zanje zahvaliti.

1. Bil je čas setve, bil je čas žetve in zdaj je čas zahvale, saj nam je tudi v tem letu dal: 1. vse potrebno, 2. dal nam je vse brez našega zasluženja in 3. dal nam je vse to iz gole očetovske ljubezni do nas.

1. In zares, Bog nam je dal tudi v tem letu vse potrebno! Kaj je najpotrebnejše med potrebnimi rečmi za življenje? Ljubo zdravje. Hudo je, če leži bolan gospodar, oče, ki svoje preživlja z delom svojih rok; če njegovo delo zastane, če prične pešati obrt. Hudo je, če potem lačni otroci prosijo kruha, pa ni nikogar, ki bi ga zaslužil, nikogar, ki bi ga rezal. — Hudo je, da, še hujše velikokrat, če zboli gospodinja, mati. Mož nima zveste tovarišice, otroci se zanemarijo, vse gospodarstvo je v neredu — kratko: brez zdravja ni mogoče spolnovati svojih stanovskih dolžnosti.

Če se ozremo nazaj, moramo priznati, da je bil Bog tudi v tem letu do nas neskončno dobrotljiv. Iz drugih krajev smo dobivali sporočila, kako razsajajo in moré kužne bolezni; slišali smo, da je neizprosna smrt pobrala tolikim družinam očeta, mater, tolikim staršem pridne otroke in to ne brez strahu, češ

kaj bo, če še mene Bog tako obišče. Ali naš strah je bil prazen; božja roka nas je varovala. In če je tudi v preteklih mesecih smrt iz naše srede koga ugrabila, ker je pač tak zakon narave in je dosegel od Boga določeni cilj, je bilo to vendar bolj redko in pač smemo hvaležni upreti svoje oči proti nebesom.

Poleg zdravja nam je dal Bog tudi potrebnega živeža. Kako v skrbeh ste pričakovali žetve. In glejte, poljski pridelki so cveteli, dozoreli in obrodili več kot smo pričakovali. In dasiravno ta ali oni pridelek ni tak kot druga leta, vendar — potrebno je le dal Bog in ni se nobenemu treba bati, da ne bo vsakdanjega kruha, seveda če je sicer zadovoljen in varčen. Kajpak, skopuh nima nikoli dosti, če bi ga tudi zakopal v žito ali denar; zapravljevec nima nikoli dovolj božjih darov, ker zna samo trositi, ne zbirati. Le kdor je zadovoljen s svojim stanom in varčen gospodar, ta bo tudi vedel danes hvalo. — In kdo more tožiti o hudih nesrečah? Saj je ta kraj Bog skoro čudežno obvaroval uim in nezgod. Celo leto je bilo slišati iz drugih krajev o strašnih nevihtah, toči, ki je v četrť uri vzela celim soseskam kruh. Vsega tega, hvala Bogu, tu ni bilo. Ali ni to dokaz ljubezni božje, in ali ni naša dolžnost, da se zahvalimo skupno Bogu zlasti, ker je

2. dal Bog vse brez našega zasluženja. Zakaj to, kar ste pridelali, ni delo vaših rok, sad vašega truda. Res, da mora kmet v potu svojega obraza obdelavati polje, sejati, okopavati itd. Toda kaj bi izdalo vse delo, setev, trud in skrbi brez božjega blagoslova? Ali nima prav apostol Pavel, ki pravi: *Nič ni, kateri sadi, in nič, kateri priliva, ampak Bog je, ki rast daje.* (I. Kor. 3. 7.) Saj so menda še starčki, ki pomnijo takozvana „huda leta“, ko so sejali in obdelovali, pa nič želi!

Pa recimo tudi, da ste to zaslužili za svoj trud, ali niste primorani nasprotno priznati, da tega zavoljo svojih grehov niste bili vredni. Pač, kdo bi seštel vse grehe, s katerimi ste žalili Boga v mislih, besedah, dejanju. Kako malo vas je, ki ste darovali svoje delo Bogu v čast in je opravljali iz ljubezni do Boga, koliko, ki so delali z nevoljo, pričenjali delo s kletvijo, vmes kvantali in ravno tako končali! In vendar — Bog ni ravnal po naših grehih, ampak je dal zopet vsem vsega potrebnega, vrednim in nevrednim, pravičnim in grešnikom in je pustil solncu sijati in deževati na dobre in hudobne. Li ni to neizmerna oče-

tovska ljubezen? Da, zahvalite Gospoda, ki je dober in njegovega usmiljenja ni konec! Toda kako naj ga hvalimo?

II. Na to odgovarjam: 1. V besedah z molitvijo in sicer a) vse dni svojega življenja, zlasti pa b) pred jedjo in po jedi

a) Bogu se moramo zahvaljevati vse dni svojega življenja. — Toda kako malo je kristjanov, ki se spomnijo, da se je Bogu tudi treba zahvaliti za prejete dobrote. Molijo sicer večkrat in veliko, a kako? Vsa molitev je največkrat dolga prošnja, ne zahvala. Prošijo in prosijo, a hvale ne vedó! In vendar je molitev ne samo prosivna, ampak tudi zahvalna.

b) Vendar nismo dolžni samo splošne zahvale Bogu, ampak prav posebno takrat, kadar uživamo kak dar božji, kot jed ali pijačo; in ne morem si kaj, da ne bi tu nekaj malega spregovoril o molitvi pred jedjo in po jedi.

Navada, pred jedjo in po jedi moliti, je stara kot krščanstvo samo. To nam je pokazal sam Jezus Kristus s svojim lastnim zgledom. Kajti kdo ne ve, da je Jezus večkrat molil, molil tudi takrat, ko je obhajal s svojimi učenci zadnjo večerjo. Enako zvesto so prvi kristjani opravljali molitve. Tudi še v poznejših boljših časih se je lahko videlo kralje in cesarje, kako so pred jedjo in po jedi sklepali roke in molili; da, imeli so za velik greh, kdor je to opustil. — Toda dandanes je to drugače! Marsikdo se sramuje moliti, ali se molitvi odtegne. Sede k mizi, uživa božje darove, vstane — a da bi dal Bogu hvalo zato, mu ne pride na misel. Ali ni mar to grda nehvaležnost? Sam Sin božji, ki z enim prstom drži ves svet, je molil po jedi, in človek noče spoznati, da pride blagoslov in rast od zgoraj! In vam kličem v spomin: Ne pozabite te lepe krščanske navade, ne opustite je zlasti vi starši in gospodarji!

2. Ni pa dovolj, da se skazujemo hvaležne samo z besedami, ampak se moramo tudi v dejanju.

a) Če Bog ljubi nas, če nam vse daje iz ljubezni, ga moramo ljubiti tudi mi. In v čem se kaže ta ljubezen? V spolnovanju božjih zapovedi. Toda kako smo jih spolnovali do sedaj? O, da bi mogel odgovoriti: „Kolikor je bilo mogoče!“ Vendar vest nam očita hude prestopke. Če mislimo samo, koliko se greši z mlačnostjo, zanikarnostjo in lenobo; koliko z onečesčenjem nedelj in praznikov; koliko ravno ob teh dneh z grehi nezmernosti, zapravljanja; z grehi nečistosti, bodisi v besedah ali dejanju; z goljufljo, obrekovanjem in opravljanjem; ali nismo pri-

siljeni priznati, da je vse to ne zahvala, marveč grda nehvaležnost za dari božje in da smo pač podobni onim deseterim gobovim, ki so prosili, a hvalo je vedel samo eden.

b) Da bo naša ljubezen res prava, pa moramo ljubiti tudi svojega bližnjega kot same sebe in to pokažemo posebno s tem lahko, če svoje pridelke delimo z revnim bližnjim. *Kar ste storili... ste meni storili.* In božje so vse stvari! Ne glej in ne sprašuj, kdo je ta ali oni revež. Če kdo napačno obrne dar božji, imaš ti zasluženje, a oni ima večji greh, ker je prevzel kruh poštemu ubožcu.

Vendar tudi tu vest govori, da ni bilo vse prav. In zlasti je resnično to: Navadno so najbolj usmiljeni tisti, ki imajo komaj zase; drugi raje pusté, da se pokvari.

Zahvalimo se torej danes pri sv. maši za vse pridelke v tem letu in pomislimo: Tudi v tem letu nam je dal Bog vse potrebno in mi tega nismo zaslužili, iz ljubezni. Bodimo hvaležni vsak čas za to in kažimo to v besedi, v večkratni molitvi ob nedeljah in praznikih, zlasti v molitvi pred jedjo in po jedi; v dejanju, da živimo res kot kristjani — in on se nas bo usmilil, blagoslovil vsako leto delo naših rok, naše domove, zlasti pa polja, in se ne bo zdelo, da je bila zastonj naša prošnja, ko smo klicali prošnji teden rekoč: „Da sad zemlji daš in ohraniš, prosimo te, usliši nas!“ Amen.

† *And. Lombar.*

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih.

I. O hinavstvu.

Farizeji so se posvetovali, da bi Jezusa vjeli v besedi. Mat. 22, 15.

Sv. pismo nam na mnogih krajih pripoveduje, kako silno so farizeji sovražili Kristusa, ker jim je brez strahu trgjal krinko z obraza in kazal očitno njih hinavstvo. Zato so ga hoteli na vsak način uničiti. Toda, ker je ljudstvo bilo zanj in ž njim, so si morali kaj izmisliti, da bi ga dobili v svojo oblast in da bi se maščevali nad njim. To so storili že velikokrat, toda vselej jim je spodletelo. Današnji evangelij nam pripoveduje zopet o nekem takem slučaju. Farizeji so se zbrali s herodijani, da bi Jezusa v besedi vjeli. Čeprav so se sicer vedno sovražili med seboj, vendar

jih je sovrašтво do Jezusa zedinilo in sprijaznilo. Hinavsko so se priplazili do božjega Učenika in mu stavili vprašanje: *Ali je dovoljeno cesarju davek dajati, ali ne?* To vprašanje je bilo v resnici res sitno in težavno. Ko bi Jezus rekel, da judovskemu ljudstvu ni treba plačevati davka rimskemu cesarju, bi ga razglasili herodijani, ki so bili cesarjevi pristaši, kot upornika in sovražnika vladarjevega. Ko bi pa Kristus rekel, da ljudstvo mora dajati davek cesarju, bi ga napadli farizeji, ki so neradi plačevali davek, in bi ga med ljudstvom razvpili kot sovražnika judovskega ljudstva. Priznati moramo, da so bili farizeji jako premeteni, in da so stvar res dobro osnovali. Hoteli so Jezusa vjeti v besedi in ga tako spraviti ob veljavo. In kako previdno so vse to storili! Niso šli sami k Jezusu, temveč so poslali svoje učence, katerih ni še poznal, o katerih bi utegnil misliti, da res želé pouka. Ti so se pa tudi kazali, kakor da bi res le samo resnico iskali. Hoteli so se mu priljubiti s tem, da so ga hvalili kot resnico-ljubnega, nepristranskega učenika, ki ne gleda na hvalo ljudi, ki pa se tudi njih graje ne ustraši. Tako so ga skušali vjeti v svoje zanjke.

Tukaj se nam kažejo sovražniki Jezusovi skrajno zvite, a zraven tudi tako zabite in hinavske, da se mora vsak pošten človek s studom od njih proč obrniti. Toda, žalibog, tudi med kristjani so taki ljudje, taki potuhnenci, zviti hinavci. Da se moremo izogniti takim zvitim, hudobnim ljudem, premišljajmo, kako grdo je hinavstvo, ker hinavski človek:

1. tepta z nogami najsvetejše zapovedi sv. vere,

2. ker zlorabi prijateljstvo, resnico, čednost in vero, in

3. ker izpodkopava medsebojno zaupanje med ljudmi.

1. Krščanska vera tirja odkritosrčnost, poštenost in da človeke vedno tako misli kakor govori, in tako govori kakor misli; zaničuje pa laž, potuhnenost, svetohlinstvo in hinavstvo. Prva zapoved v krščanstvu je, da moramo Boga čez vse ljubiti in svojega bližnjega kakor samega sebe. In Kristus sam je rekel: *Ljubite se med seboj. Iz tega bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.* Kjer pa je potuhnenost in hinavstvo, tam gotovo ni ljubezni. Kristus je rekel nekdam: *Vaše govorjenje naj bo: da, da; ne, ne; kar je več od tega, to je od hudega.* (Mat. 5, 37.) S temi besedami hoče gotovo vsem na srce položiti, naj

bodo vedno odkritosrčni, naj govore tako, kakor mislijo, in ko je pri slovesu dejal svojim učencem: *Bodite previdni kakor kače in priprosti kakor golobje*, (Mat. 10, 16.) jim je hotel s tem pokazati dolžnost, naj bodo v pogovoru z ljudmi vedno brez zvijač. Kako odločno je Kristus povdarjal ljubezen do bližnjega, kako jih je svaril pred hinavstvom, kako hudo in ostro je obsojal potuhnenost farizejev in pismarjev, ko jih je imenoval kačjo zalego in pobeljene grobove, to vse je zadosti znano. Ako vas spomnim še na besede sv. Pavla, ki pravi: *Odložite laž; vsakdo naj govori resnico s svojim bližnjim, ker mi smo bratje med seboj*, (Efež. 4, 25.) in na drugem mestu: *Nobeden naj ne ogoľjufa ali zapelje svojega brata v opravilih, kajti Gospod se bo maščeval za vse to*, (1. Tes. 4, 6.) potem sem vam zadosti dokazal, kako vsako hinavstvo, vsaka laž kljubuje božjim zapovedim.

In vendar jih je med kristjani toliko, katere neglede na to v vsem njihovem dejanju in nehanju vodi le zvijača in potuhnenost. Da s tem kljubujejo največjim božjim zapovedim, zapovedim o krščanski ljubezni, za to se nič ne zmenijo. Neodkritosrčnost kažejo celo svoje življenje. Govoré vedno tako, kakor je najbolj všeč tistemu, pri katerem so; ko pridejo drugam, govore zopet drugače; vsako uro, skoro vsak trenotek se preleve. Hvalijo in grajajo, lažejo in goljufajo brez strahu, da le dosežejo svoj namen. Na svojem jeziku imajo méd, v svojem srcu pa strup. Kažejo se podobne nebeškim duhovom, pa so bolj podobni huddbnim duhovom, obetajo nebesa, pa zapeljujejo v pekel. In ako se takemu človeku posreči, da vjame koga v svoje zanjke, da ga zapelje in ogoljufa, da ga spravi ob čast in dobro ime, ali sploh da ga stori nésrečnega, potem pa se mu hudobno smeje v pest. In pri vsem tem pa se imenuje kristjana, da, veljati hoče celo kot vzgleden kristjan. Povejte, kristjani, ali se ne norčuje res tak človek iz najsvetejših zapovedi sv. vere? Ali ne zasluži, da se vsak pošten človek s studom obrne proč od njega?

2. Tak hinavski človek zlorabi tudi prijateljstvo, resnico, čednost in vero. Kako prijazne se kažejo farizeji v današnjem evangeliju! Hvalijo Jezusovo nepristranost, resnicoljubnost in poštenost, in se skušajo pokazati, kakor da bi ga najvišje cenili in spoštovali. Tako, kristjani, delajo vsi hinavci, vsi potuhneni in zapeljivi ljudje. Tak človek je vedno prijazen do tebe, prilizuje se ti in ne ve, kaj vse bi storil, da bi ti ustregel. Veliko toži čez sedanji hudobni, goljufivi in zapeljivi svet. Navadno se zgodi,

da se kaže celo silno čednostnega; pri najmanjši dvomljivi besedici zarudi, sploh kdor ga gleda in posluša, sodil bi, da ima pred seboj najboljšega človeka.

Toda žalibog, da je vse to le navidezno in hinavsko. Hinavski človek hlini vero in čednost, da bi dobil zaupanje pri ljudeh, da bi jih temložje ogoljufal in nesrečne storil, da bi jih porabil v svoje sebične, pregrešne namene. Marsikak skopuh se kaže radodarnega in usmiljenega, da imajo vsi ljudje zaupanje in ljubezen do njega; ko pa dobi enkrat ljudi v svoje kremplje, tedaj pa jih preganja in rubi brez usmiljenja. Marsikak razuzdanec se kaže poštenega, pridnega, pobožnega, da se priljubi tej ali oni družini; toda komaj se udomači, že pokaže svojo pravo barvo, ko zapelje kako nedolžno hčer.

Kako se marsikdo kaže, kakor da bi mu bila čast božja nad vse, kakor da bi bil najbolj vzgleden kristjan, toda kakršna je družba, tak je tudi on. Popreje poln dobrih sklepov, kmalu potem pa posluša najgrše, najostudnejše pogovore in morda celo sam njim kaj dostavlja; popreje nosi mašno knjigo v roki, uro pozneje pa se z drugim spolom po krčmah vlačí; zjutraj pristopi k angelski mizi, zvečer pa sedi pri mizi pijancev in razuzdancev; pravi, da gre na božjo pot Boga častit in Mater božjo, ko pa pride na tisti kraj, morda cerkve še znotraj ne vidi, temveč se okrog vlačí v najslabših družbah. Modri Sirah pravi: *Pred molitvijo pripravi svojo dušo, in ne bodi kakor človek, ki Boga skuša.* (Sir. 18, 23.) Ako po besedah sv. pisma že tisti skuša Boga, ki lahkomišelnó moli, ki se na molitev nič ne pripravi, koliko bolj skušajo Boga tisti, ki ne samo molitev površno in tako iz navade opravljajo, temveč tudi sv. zakramente le površno, le z navidezno pobožnostjo prejemajo, in se pri vsem tem nič ne poboljšajo. O teh ljudeh pač veljajo besede Kristusove: *To ljudstvo me časti le z ustnicami, njih srce pa je daleč od mene.* Ne, ljubi moji, Bogu ne smemo in ne moremo površno služiti. Svet se morda še dá ogoljufati, toda Boga goljufati, Boga slepiti s svojo navidezno pobožnostjo ni mogoče, ker Bog je tisti, ki v srca vidi. Kar delamo in govorimo, moramo delati in govoriti tako, da bomo pred Bogom vselej lahko dajali račun.

Ko se hinavski človek skriva tako v oblačilo čednosti in vere, privabi k sebi tudi druge, ki mu zaupajo. Kaj je življenje brez prijateljstva, resnice, čednosti in vere? Kako nesrečen je človek, ki nima niti enega prijatelja pod solncem, s katerim bi

se mogel kaj pomeniti, kateremu bi mogel kaj potožiti! Kaj je človek, ki ne spozna resnice, ki tava v temi zmote? Kako nesrečen je tisti, ki nima nobene čednosti, ki je izgubil pravo vero, kateremu je sedaj srce prazno? In te najdražje zaklade: prijateljstvo, resnico, čednost in vero izpodkopava hinavski človek, ko jih kaže le navidezno, da v tem druge zapelje. Tak človek je res zaničevanja vreden!

3. Hinavski človek izpodkoplje slednjič tudi vse zaupanje med ljudmi. Medsebojno zaupanje, medsebojna ljubezen je vez, ki veže vkupaj človeško družbo, in to je, kar življenje človeško na tem svetu sladi. Kako prijetno je med ljudmi, ki nas ljubijo, katerim smemo zaupati! Kako neprijetno pa je, ako živimo s človekom, kateremu ne smemo in ne moremo zaupati, ki vsako naše delo, vsako našo besedo napak tolmači! In tako je tistemu, ki mora s takimi občevati. Zapeljan je vprvič, zapeljan vdругič, tretjič itd., slednjič izgubi tak človek, rekel bi, vse veselje do življenja. V resnici, ljubi moji, zaupanje, ljubezen krščanska in poštenost je precej izginila s sveta. Navidezno se pač še kaže, toda če vse to bolj premislimo in prevdarimo, reči moramo, da prave ljubezni med ljudmi, med sosedi je kaj malo na svetu. Namestu nje pa je nezaupanje, sovraštvo in prepir. Gospodarji ne zaupajo dosti svojim poslom, posli ne svojim gospodarjem, starši ne zaupajo svojim otrokom, otroci ne staršem, sploh vse je nekako vkovano v nezaupljivost.

Odkod to? Odtod, ker ni pravega verskega prepričanja, ker pravo krščansko življenje gine, in namesto njega nastopa le neko krščanstvo, ki je, rekel bi — za oči, ne pa za srce, ker ljudje v sedanjem času presoajajo vse le po vnanjem, na notranje pa ne gledajo, tega pa ne pomislijo, da je človek tolikokrat povnanje ves drugačen kakor v srcu. Zato pa se tolikokrat sliši tožba: „Nisem mislil, da je tak! Imel sem ga za poštenega človeka, sedaj pa je tako napravil.“ V tem se motijo zlasti velikokrat starši gledé svojih otrok, ako preveč gledajo na njih zunanje obnašanje, pri tem pa zanemarijo njih srce. Taki otroci so navadno dobri, dokler jih imajo starši v svoji oblasti, ko pa odrastejo in pridejo v tuje roke, tedaj pa se pokažejo, kakšni so v resnici. In potem toliko nesreč in žalosti!

Zoper vse to veli krščanski uk, da mora človek tako govoriti kakor misli, takega se kazati, kakor je v resnici in ne

drugače. Človek mora biti zvest do Boga, zvest in odkritosrčen do bližnjega, in tak do samega sebe, da sam sebe ne slepari. Treba je storiti vestno svoje dolžnosti do Boga, do sebe in do ljudi, storiti vse tako, da se moramo za vsak korak, za vsako stvarico pred Bogom zagovarjati in potem smemo vedno mirni biti, ker s sv. Pavlom smemo zaklicati: *Ako je Bog zmenoj, kdo bo zoper mene?* Kdor je zvest in odkritosrčen, ta sme vsakemu človeku brez strahu v obraz pogledati; kdor pa posnema v svojem obnašanju farizeje in se kaže drugačnega, kakor je v resnici, tak človek ne more nikoli imeti mirne vesti, ker vedno se mora bati, da kdo spozna njegovo spačenost. Ako hočemo srečno živeti, moramo živeti v ljubezni med seboj, ne v hinavščini, skrbeti, da bo po besedah današnjega lista sv. Pavla do Filipljanov *naša ljubezen bolj in bolj rastla*, zakaj ljubezen vse premore, vse prenese in pretrpi, brez ljubezni pa je svet puščava. Amen.

† J. Benkovič.

2. Homilija.

Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega. Mat. 22, 21.

Kar beremo v današnjem evangeliju, se je godilo zadnje dni pred Jezusovim trpljenjem. Veliki duhovniki, pismarji in farizeji so bili pred malo dni v skrivni seji sinedrija sklenili, ugonobiti Jezusa iz Nazareta, naj velja, kar hoče. Niso se pa upali svojega sklepa izvršiti javno, ker so se bali ljudstva, ki se je z veliko ljubeznijo in češčenjem oklepalo svojega dobrotnika, in mu je ravnokar pri slovesnem njegovem vходу v Jeruzalem priredilo navdušene ovacije. Sklenili so tedaj pomagati si z zvijačo; *šli so in so se posvetovali, da bi Jezusa vjeli v besedi*. Z zvitimi vprašanji so mu skušali priti do živega: vedeli so sicer, da se je njihovim tovarišem v Galileji, pa tudi v Judeji, dosedaj še vsak tak poskus ponesrečil; pa hudobija je v svojem stremljenju po svojem cilju zelo stanovitna. Dasi so morali že večkrat sramotno utihniti in odjenjati pri takih poskusih, vendar jih to ni oplašilo; upali so, da se jim danes gotovo posreči vjeti Gospoda v nastavljeno past. Ta past pa je bilo vprašanje, ki je bilo takrat med njimi na vso moč pereče, namreč: je-li se sme rimskemu cesarju davek dajati. Pomudimo se danes tudi pri tem vprašanju in poglejmo, zakaj so farizeji ravno to vprašanje stavili Gospodu in kako jim je On na to odgovoril.

I. Z nevoljo v srcu in zabavljanjem na jeziku so se judje pokorili rimskemu cesarju. Sklicevaje se na to, da so izvoljeno božje ljudstvo, da je edini Jehova njihov kralj, so mislili, da imajo tudi za časa Kristusa še vso svojo moč besede Mojzesove, ki je rekel: *Ko prideš v deželo, ki ti jo bo dal Gospod, tvoj Bog, in jo posedeš in v nji prebivaš in rečeš: Postavil bom čez se kralja, kakor ga imajo vsi narodi krog in krog: postavi njega, ki ga bo izvolil Gospod, tvoj Bog, izmed številu tvojih bratov. Ne smeš postaviti za kralja moža iz drugega naroda, ki ni tvoj brat!* (V. Mojz. 17, 14, 15.) Na podlagi teh Mojzesovih besed so se upirali rimskim oblastem, kjerkoli in kakorkoli so mogli in so skušali oteti se rimskega jarma. Zdaj tu, zdaj tam po sveti deželi je tekla kri v obupnih bojih za prostost. Upori proti rimski gosposki, posebno davkariji, so bili na dnevnem redu. S kruto vojaško silo so jih znali Rimljani vselej vdušiti. Iz teh besed lahko spoznate, da je bil odgovor na vprašanje, je-li se sme po Mojzesovi postavi davek dajati rimskim cesarjem, kočljivo za jude in tudi za Jezusa. To so vedeli veliki duhovniki in to vprašanje so si zbrali, da vjemó Gospoda. Združili so se v ta namen s svojimi sovražniki herodijani. Herodijani so bili ljudje, ki so s kraljem Herodom držali, bili so vladna stranka, med tem ko so bili farizeji ljudska stranka, ki je sovražila Heroda, kralja po milosti in pomoči Rimljanov in njihovih legij. Farizeji in herodijani so zbrali iz svoje srede nekaj mož in jih poslali k Jezusu z vprašanjem, če se sme cesarju davek dajati. Kakorkoli bo Jezus odgovoril, mislili so, bo naletel.

V evangelju beremo, da so farizeji svoje učence s herodijani poslali k Jezusu; tedaj niso šli sami. Zakaj pač ne? Zato, ker so se pred ljudstvom bali osramočenja in pa ker so mislili, da Gospod ne bo tako lahko zapazil zvijače.

Glejte, taki-le potuhnjenci so bili Jezusovi sovražniki in tak je še dandanes sovražnik božji, sprideni svet, poln potuhe in hudobije, ter zveden v sredstvih za dosego svojih slabih namenov. Poštenosti in pravičnosti ne pozna, tembolj pa zvijačo in goljufljijo, pri tem se skriva za druge, in jih rabi za slepo orodje.

Žalibog, da je še vedno dosti ljudi, ki se iz sebičnosti in drugih slabih namenov dajo zlorabiti za vsako hudobijo: krivo pričati, krivo priseči, lagati in obrekovati, zločina in hudobije zakrivati se ne obotavljajo, da le kaj nese, da le kaj pridejo na-

prej. Poslanci farizejev začno: *Učenik, vemo, da si resničen, in pot božjo po resnici učiš, in da ti ni mar za nikogar, ker ne gledaš na veljavo ljudi.* Ti se tedaj delajo, kakor bi bili veliki častilci Jezusovi, kakor da so prišli k njemu le iz golega zaupanja, da bi jim razložil nekaj, kar jim vest teži.

Hvalijo ga kot značajnega, poštenega, vsega zaupanja vrednega moža; hinavci! ne zato, da bi resnici čast dali, ga hvalijo, ampak zato, da bi pa preslepili in zapeljali k neprevidnemu odgovoru. Res, da je Gospod popolnoma zaslužil to hvalo: saj je bil večna resnica sama, saj ni drugega učil, kakor kar je bilo resnično in dobro in Bogu dopadljivo. Na nobenega se ni oziral, strahu pred ljudmi ni poznal: tudi ni gledal na veljavo ljudi, vsi so mu bili enaki, bogati in revni, visoki in nizki, pred njim je veljal le tisti več in v toliko, kolikor se je odlikoval v čednostih.

Kako pa je s teboj, kristjan, ki nosiš Kristusa v svojem telesu, po besedah sv. Pavla. Ali se more tudi o tebi, nositelju Kristusovem, reči, da si resničen in pravičen, da ne gledaš na veljavo ljudi? Si li resničen do Boga? To se pravi: Spolnuješ si li to, kar Bogu obetaš v svojih molitvah, pri sv. spovedi? Si li resničen do bližnjega? Odkritosrčen do njega, v kolikor to dolžan? Ali morebiti kdaj skušaš preslepiti ga, njemu v škodo? Si li resničen do samega sebe? Se li ne daš slepiti od lastne ljubezni, da svoje napake izgovarjaš, ali jih imaš celo za čednosti? Posvetni oziri ali pa strah pred ljudmi te speljejo, da ravnaš zoper božjo voljo. Mnogokrat gledaš tudi na veljavo ljudi v slučajih, kjer si dolžan nepristransko z vsemi enako ravnati. Proti nekaterim se obnašaš prijazno in potrpežljivo, proti drugim pa neprijazno in odurno. Morebiti tudi o tebi veljajo besede svetega Jakoba: „Ako bi v vaš zbor mož prišel, ki ima zlat prstan in belo oblačilo, prišel bi pa tudi ubog v umazanem oblačilu, in bi gledali v tega, kateri ima drago oblačilo in bi mu rekli: ti se tukaj zložno vsedi; ubogemu pa bi rekli: ti tamkaj stoj, ali pa se vsedi k podnožju mojih nog; ne delate li razločka med seboj in niste li sodniki po hudobnih mislih?“ (2. 2—4.)

Ko so farizejski poslanci mislili, da so Gospoda s hvalo in prilizovanjem zadosti obdelali, pridejo z vprašanjem na dan: *Povej nam, kaj se ti zdi, ali se sme davek dajati cesarju, ali ne?*

Dvojni osebni davek so morali ljudje plačevati: davek za tempelj počenši z dvajsetim letom za vsako glavo, in ravnatoko davek rimskemu cesarju, odkar so izgubili samostojnost in kralje

iz svojega rodu. Davkov nihče rad ne plačuje in tudi judje jih niso; najbolj pa jih je grizlo, da so ga morali plačevati tudi rimljanom, nevernikom, ki so ga po svojem privržencu kralju Herodu strogo, brez usmiljenja iztrjevali. Lahko je umljivo, da so tudi vsled tega sovražili Heroda in njegovo stranko, herodijane. Ti pa so bili tudi med poslanci farizejev. Za Jezusa je bilo tedaj njihovo vprašanje kaj kočljivo. Ako bi bil odgovoril, da se sme davek dajati cesarju, bi se bil zameril judom in farizejem bi se ne bilo več bati ljudstva, kadar bi bili hoteli Jezusa prijeti. Ako pa bi bil rekel, da se davek ne sme dajati cesarju, tožila bi ga bila vladna stranka, herodijani, pri Herodu in cesarju, da ljudstvo šunta, v čemur pa rimljani niso poznali šale.

Glejte zvijačo farizejev in njihovo hudobijo!

II. Kaj pa Jezus? Sv. evangelij nam pripoveduje:

Jezus pa je poznal njih hudobnost in je rekel: Kaj me skušate, hinavci?

S temi besedami jim je pokazal, da jim vidi v srce, da mu je znan njihov namen. Hinavce jih imenuje, ker drugače govoré, kakor mislijo, ker ga hvalijo, da bi mu mogli lažje škodovati. Očita jim, da ga le skušajo, po zgledu njihovega očeta, hudiča, očeta laži in zvijače. Razen nečistosti je ni grše pregrehe, kakor je hinavščina. Ravnanje Jezusa samega s hinavci nam to priča: tudi proti največjim grešnikom je bil Jezus vedno ljubezniv in usmiljen: Samaričanki pri Jakobovem studencu, Mariji Magdaleni, desnemu razbojniku se je skazal usmiljenega; s hinavci pa je vselej ravnal strogo, imenoval jih je naravnost hudobneže in klical gorjé nad nje.

Kako pa je z nami, predragi? Se li ne stori marsikdo krivega hinavščine pred Bogom? V molitvah imenujemo Jezusa svojega Gospoda in Boga; ne bi li imel Jezus pri mnogih dovolj vzroka zaklicati jim: Hinavci, če sem jaz vaš Gospod in Bog, čemu mi odrekate čast, ljubezen in pokorščino? Čemu me prosite raznovrstnih milosti n. pr. ponižnosti, krotkosti, čistosti, katerih pravzaprav ne marate, ker si najmanj ne prizadevate pridobiti si jih? Čemu mi delate obljube tega, ali onega greha se varovati, v tej ali oni čednosti se vaditi, ko nimate volje obljube spolniti? *Ne bodi nezvest strahu Gospodovemu, in ne bližaj se mu z dvojnimi srcem!* (Sirah. 1. 36.) kliče modri Sirah. — *Pokažite mi davčni denar!* pravi sedaj Jezus. In oni so mu podali denar.

In Jezus jim reče: *Čegava je ta podoba in napis?* Mu rekó: Cesarjeva. Tedaj jim reče: *Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.*

Dvojni denar so judje rabili ob Kristusovem času, svoj domači denar, sikel imenovan, in pa rimski denar. Davek za tempelj so plačevali vedno le s siklom, z rimskim denarjem pa so poravnavali rimske davke. Ko je Gospod zahteval davčni denar, je mislil na rimski denar in tako so ga tudi judje umeli, ter mu ga dali. Z odgovorom pa na vprašanje, čegava je podoba in napis na denarju, jih je hotel pripeljati k spoznanju njihove neumne hudobnosti. Ker so morali priznati, da je na denarju rimskega cesarja podoba in napis, ni bilo težko prav razumeti odgovora, namreč: *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.* Hotel je s tem reči: Vi rabite rimskega cesarja denar, to pa je znamenje, da ste njegovi podložni, ker tujega denarja ne bi trpeli v svoji deželi. Ker pa z rabo rimskega denarja pričate, da ste podložniki rimskih cesarjev, ne morete dvomiti, da mu morate tudi davke plačevati, ker od svojih podložnih sme cesar tirjati davke. Plačevati jih morate z rimskim denarjem; rimski denar ni vaš, ampak cesarjev, dajte torej cesarju, kar je cesarjevega; zraven tega plačujete davek tudi tempeljnu, tedaj posredno Bogu; tega davka se sicer ne branite, ker je božji davek, plačujete ga pa z domačim, judovskim denarjem, s siklom; torej kakor se ne branite Bogu dajati, kar je božjega, kar zahteva od vas Bog v Mojzesovi postavi, tako se ne branite tudi dajati cesarju, kar je njegovega, cesarski davek, saj ga ne plačujete s svojim, ampak z rimskim denarjem.

Debelo so gledali poslanci, še debeleje farizeji, ko so slišali ta modri Jezusov odgovor; zopet so bili osramočeni, zopet bi bili lahko spoznali, *da je ni modrosti, ne razumnosti, ne svêta zoper Gospoda.* (Preg. 21. 30.) Pa „zoper neumno hudobnost se boré celo bogovi zastonj“ imeli so navado reči poganski rimljani, mi pak kot kristjani pravimo s sv. Pavlom: *Modrost tega sveta je nespamet pri Bogu. Pisano je namreč: vjel bom modre v njih zvijači.* (1. Kor. 3. 19.)

Kaj pa se mi učimo iz tega? Učimo se, ogibati se ljudi, tako mnogoštevilnih dandanes, ki hujskajo zoper vso postavno gospostvo, duhovsko in posvetno. Obojna nam je potrebna, brez nje bi ne mogli mirno živeti ne kot ljudje in ne kot kristjani; in ker je obojna gosposka potrebna človeku v dosego svo-

jega cilja, to je zveličanja, zato ima ona svojo oblast od Boga, darivca vseh dobrot. *Ni je oblasti od drugod, kakor od Boga; katere pa so, so od Boga postavljene.* (Rim. 13. 1.) Božja volja je, da smo podložni gosposkam, tudi posvetnim v vsem, kar ni pregrešno, zakaj *božji volji se vstavlja, kateri se vstavlja gosposki. Kateri pa se vstavljajo, sami sebi nakopavajo pogubljenje.* Naj si tudi imajo duhovski ali posvetni predstojniki napake nad seboj, vendar to nam še ne daje pravice, zaničevati jih, zabavljati jim, odrekati pokorščino. Njihova služba zahteva od nas, da jih spoštujemo in ubogamo.

Glejte, to so glavni nauki iz današnjega evangelja; varujte se tedaj potuhnjenosti, hinavščine in zvijače; bodite odkritosrčni, ogibljite se prilizovalcev, posebno ve, krščanska dekleta. Spolnajte vsi dolžnosti podložnikov do postavnih oblasti iz ljubezni do Boga; spolnajte pa tudi dolžnosti do Boga: molite ga pobožno, ljubite ga stanovitno, hodite zvesto po potih njegovih zapovedi. Tako bote dajali *cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.* Amen. P. J.

Triindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Homilija.

Tvoja vera te je ozdravila. Mat. 9, 12.

Naš Gospod in Zveličar nas včasih uči z besedami, včasih pa z dejanji. Tudi evangeljske dogodbe in ne samo evangeljske besede imajo namen, buditi in oživljati v nas vero, učiti nas zaupanja v Boga in ljubezni do njega. Ta trojni namen ima tudi dogodba, ki smo jo brali v današnjem evangeliju. Jajru je Gospod Jezus pomagal s čudežnim ozdravljenjem krvotočne žene k trdni veri in zaupanju ter mu vnel ljubezen do sebe, s tem, da mu je obudil mrtvo hčer. Te trojne čednosti je tudi nam treba, zato se je hočemo učiti danes v premišljevanju današnjega evangelja. V ta namen vam ga hočem razložiti in posneti iz njega primernih naukov.

Evangelista sv. Marka in sv. Lukež natančneje popisujeta ta dogodek: evangelist sv. Matevž pripoveduje le prošnjo očetovo, potem ko je ta med potjo zvedel, da mu je hči že umrla: ona

dva evangelista pa popisujeta dogodek, kakor se je vršil začetkoma, to je, med tem, ko je hči še živela, vendar pa je bila že prav na koncu.

1. Njen oče, predstojnik sinagoge, ob enem najbrž farizej, se je v tej skrajni sili spomnil Nazarenčana Jezusa, ki je bil v Kafarnavmu in po celi deželi znan kot čudodelnik: sila ga je prignala k Jezusu, ne tolikanj vera; saj vemo iz evangelija, da poglavarji ljudstva in farizeji niso marali za Jezusa; zaničljivo so dejali: *Veruje-li kdo izmed viših ali farizejev vanj?* (Jan. 7. 48.) Sila pa je Jajra prignala k veri: sila ga je naučila moliti.

Kaj pravite, se li to ne ponavlja tudi dandanes? Spomnite se n. pr. potresnega leta: takrat so tudi taki molili, ki pravijo sicer, da nimajo vere; tudi v bolezni, v smrtni nevarnosti brezverca zapusti prepričanje, da ni Boga.

2. Jajir je padel na kolena pred Gospoda in ga molil, po besedah sv. Marka *močno prosil* z vso gorečnostjo, prisrčno prosil, naj se ga usmili. Maloverec, če ne brezverec je bil ta farizej (v sili seveda se je spremenil); nekaj pa je vendar znal, rekel bi iz krščanskega nauka, namreč, kako se je treba vesti pri molitvi: *spoštljivo*, kako je treba moliti: z *gorečnostjo*, *prisrčno*.

Mnogo kristjanov sicer posnema Jajra v malovernosti; posnemali naj bi ga tudi v spoštljivosti pri molitvi, pri službi božji v cerkvi. Poglejte novodobne farizeje, ki jih je sram, ali pa so preleni, da bi vsaj pri povzdigovanju med sv. mašo dostojno počastili Boga.

Goreče, prisrčno je prosil oče za svojo hčer. Pa to je bilo kaj naravnega; in tako goreče in silno bi v podobnem slučaju prosil vsakdo izmed nas; seveda vsi nimamo telesnih sinov in hčera, eno hčer in sicer edino hčer pa ima vsakdo, ki pri mnogih umira, če že ni mrtva: rešiti jo more edino le Gospod Jezus. Kdo je ne pozna te hčere, saj prebiva s teboj pod eno streho, — *tvoja duša*. Tvoja duša je bolna na grehu, umira v grešnih priložnostih, tvoja duša je mrtva, ko padeš v velik greh. Grešnik, posnemaj Jajra, hiti k Jezusu v sv. spovedi, prosí ga, naj ti jo obudi, prosí ga goreče, prisrčno: uslišal te bo.

3. *In Jezus je vstal in ž njim šel in njegovi učenci*, berem dalje v evangelju.

Glejte, kako dober je bil Gospod. Nič se ni obotavljal, nič ni rekel na Jajrovo prošnjo, ampak kar vstal je in šel ž njim;

celó njegovo molčanje je dokaz njegove dobrote. Zakaj ni mu očital malovernosti; Jajir je namreč rekel: pridi (v mojo hišo), položi roko (na mojo hčer), in bo oživila; kakor da bi Gospod ne mogel je obuditi tudi od daleč. Potrpel je Jezus s to njegovo nezaupljivostjo ter vstal in molčé zavlil proti ulici in hiši malovernega Jajra; vedel je, da ga na poti čaka prilika, ki bo Jajru pomnožila vero in ga navdala z upanjem. Ta prilika je bila krvotočna žena, ki se je z velikim zaupanjem dotaknila roba Gospodovega oblačila in bila ozdravljena. Ni ji pa brez namena rekel Zveličar: *Zaupaj, hči! tvoja vera te je ozdravila.* Te besede so bolj veljale zraven stoječemu malovernemu in nezaupljivemu Jajru, kakor ženi. Precej nato so namreč povedat prišli Jajru, naj ne nadleguje več Jezusa, ker je hči že mrtva: sedaj je bil Jajir v nevarnosti, da izgubi še to malo vere in zaupanja v Jezusa, kar ga je sploh imel. *Ne boj se,* mu reče Zveličar, *le veruj in bo oteta.* (Luk. 8. 50.)

Glej, kristjan, podobo tvoje vere, tvojega zaupanja v tvoji molitvi; tudi s teboj mora dostikrat Bog potrpeti, ko ga prosiš maloverno, brez zaupanja, češ, če bo molitev kaj pomagala, bo dobro, če ne, bom pa vedel, da tudi z molitvijo tam nič ni, kjer si sam ne morem pomagati. V pomoč tvoji slabi veri Bog ne dela sicer naravnost čudežev nad bolniki, pač pa čudež svoje potrpežljivosti nad teboj, da te dostikrat še hujše ne obišče v kazen za pregrešno nezaupljivost v kljub tolikim dokazom svoje božje previdnosti in dobrotljivosti v tvojem življenju.

4. Razen apostolov je Jezusa spremljala tudi *velika množica drugih ljudi.* Evangelista sv. Marka in sv. Matevž pripovedujeta, da se je ljudstvo prerivalo okoli Jezusa; *množice so ga stiskale.* Vsi so najbrž že veliko videli in slišali Jezusovih del, mnogi tudi vžili dokaze njegovih dobrot. Umevno je tedaj, da so tiščali za njim iz ljubezni in hvaležnosti.

Še več pa je bilo takih, ki so vkupaj drli k Jezusu le iz radovednosti; v evangelju beremo, da se je Gospod dostikrat pritožil nad tem. Zijalastih ljudi tudi takrat ni manjkalo, kakor dandanes ne. Kar oglejte si jih o posebnih cerkvenih slovesnostih: kako prerivanje, koliko nespodobnega vedenja o takih prilikah: naj omenim le procesij s presv. Rešnjim Telesom na veliko soboto, na praznik presv. Rešnjega Telesa. Kolikim je ta veličastna manifestacija naše vere v pričujočnost Jezusovo v sv. hostiji le v priliko zijanja in radovednosti!

5. Potoma zve Jair, da mu je hči že umrla. Hud udarec za očeta posebno sedaj, ko se mu je ravnokar posrečilo, najti čudodelnega zdravnika, Jezusa iz Nazareta. V njegovi malovernosti mu je sedaj vse upanje splavalo po vodi; slabo tolažbo so mu prinesli njegovi ljudje z besedami: *Tvoja hči je umrla, kaj dalje nadleguješ učenika?* (Marka 5, 35.) Prepozno, umrla je, vsega je konec, vseh upov je konec! O smrt, kako razdiraš ti, kar je človek zidal, kako črtaš račune v človeškem življenju. O smrt, ti zgovorni pridigar mladim ljudem! Povej jim, kje je sedaj odličnost stanu, kje lepota, kje vse hrepenenje mlade Jajrove hčere! Morebiti je ljubila svet in njegovo veselje, morebiti je bila njena edina skrb, svetu dopasti, pri tem pa je pozabila Boga in svojo dušo! — O smrt, ti zgovorni pridigar staršem mladine! Mrtev otrok je predmet vaše ljubezni, vašega veselja, vašega upanja; blagor vam, če ste ga imeli vedno za to, kar je v resnici, namreč za božjo lastnino, vam le izročeno, da je odredite za nebesa. O potem niste z njegovo smrtjo ničesar izgubili, vse pa pridobili; vaš otrok vživa pri Bogu sad vašega truda, za katerega vas čaka bogato plačilo. — In nasprotno? Pa kaj bi govoril o večni nesreči od staršev spridenih otrok, o kazni, ki čaka malomarnih staršev! —

6. V Jajrovi hiši je našel Jezus ob mrtvaškem odru piskače in šumečo množico; po judovski navadi, ki še dandanes ni izmrla na jutrovem, so sorodniki ranjkega najeli nekaj godcev, ki spremljajo z godbo žalne pesmi pri pogrebu, ter nekaj žalujočih žensk, ki so med plačanim jokom in glasnim žalovanjem delale vrišč v hiši in na poti na pokopališče. Po Mojzesovi postavi je bilo to sicer prepovedano, ker izposojeno od malikovalnih sosednih narodov, pa vendar splošno v navadi in tudi pri Jajru. Gospod Zveličar je tedaj povsem pravilno po Mojzesovi postavi ravnal, ko je plačano zalujoče občinstvo in njegov vrišč, vpitje odstranil iz hiše, s sočutjem pa očeta in mater peljal k mrtvaškemu odru. — Plačanega vpitja sicer ni pri naših pogrebi, vendar nekaj pa je pri njih, kar vpije. Kaj je to? Preveliko prizadevanje smrt in trohnobo odeti v krilo posvetnega blišča. Značilno je, kako sodi svet o takem sijajnem pogrebu: lep pogreb je imel; krsta je bila z baržunom prevlečena, vsa v zlatu (seveda papirnatem), vencev je bilo toliko in toliko, ljudstva polne ceste, in peljali so ga ter godba je igrala itd. Nihče pa ne reče: lepo je bilo videti, kako so splošno, visoki in nizki, molili za dušni mir

pokojnega. Redki so, ki bi dejali: čemu ta blišč; mar bi se bili ti pretiraní stroški obrnili v dobra dela v pomoč njegovi duši. Na mrtvaških listih se redno sicer bere: sv. maše zadušnice se bodo služile v raznih cerkvah, to je res, če pa zanj in pa kedaj, da bi kak revež, ki je od pokojnega morebiti kako dobroto dobil, mogel k sv. maši, zanj opravljeni, priti in moliti za svojega dobrotnika, to v mrtvarškem listu ni zapisano.

7. *Odstopite; zakaj deklica ni mrtva, ampak spi. In so se mu posmehovali.* Sv. evangelj ne pove, so se mu li smejali tudi še potem, ko jo je od mrtvih obudil in s tem pokazal, da je Njemu ravno tako lahko obuditi mrtvega, kakor nam spečega človeka. — Dandanes se dobé ljudje, ki se tudi posmehujejo prepričanju vernih kristjanov, da traja življenje onkraj groba dalje. Videli bomo, je li se bodo ti ljudje smejali tudi takrat, ko bodo videli Sinu človekovega priti v oblakih neba, z močjo in veličastvom sodit žive in mrtve.

8. *Potem, ko je bila množica izgnana,* — dela božjega svojega veličastva namreč ni hotel Jezus prepustiti zijanju malo-verne množice, — *je noter šel, deklico prijel za roke in je vstala (oživel) in hodila, . . . in ji je rekel dati jesti.* Obujenje te deklice je živa podoba *grešnikovega spokorjenja*. Na poti v hišo je bil Jezus, kjer je mrlič ležal? Srcu grešnika se bliža Jezus, ko človeka začne vest peči. Pekočo vest nosi marisikdo seboj, spokori se pa vendar le ne; zakaj ne? Jezus ga še ni, kakor mrtvo Jajrovo hčer, prijel za roko, t. j. grešniku manjka še milosti kesanja, trdnega sklepa in volje, svoje hudobije popraviti v dobri sveti spovedi. Z milostjo spokorjenja ga pelje Gospod kakor za roko k studentu očiščevanja.

9. *Deklica je vstala in precej hodila,* nauk za grešnika, ko vstane od smrti greha v zakramentu sv. pokore, naj precej hodi, namreč po poti čednosti. *Jezus ji je ukazal dati jesti,* da bo zopet k moči prišla. Glejte podobo one čudovite dušne jedi, ki nam jo je ukazal Jezus vživati, da bomo imeli življenje v sebi. Kdor je ravnokar od dušne smrti vstal in hoče hoditi v novem življenju, treba mu je moči, zato gremo po sv. spovedi precej tudi k sv. obhajilu, po kruh močnih, da se v dobrih sklepih okrepimo.

10. *Pričujočim je zapovedal, nikomur ne praviti, kar se je bilo zgodilo* (Luk. 8. 56.), vendar pa je ta *sloves šel po vsej tisti deželi.* Vzrok prepovedi je bil ta, ker malo-vernim nepričujočim ljudem ni bilo treba vedeti za čudež, saj jih obujenje mladeniča

iz Najma tudi ni spreobrnilo. Kar pa jih je bilo v Jajrovi hiši pričujočih pri obuditvi, ti so se pa že tako grozno zavzeli, torej jim ni bilo treba še-le praviti, kaj se je zgodilo.

Seveda pričujoči niso molčali, zraven tega so meščani mesta Kafarnavma dobro poznali predstojnika shodnice Jajra ter njegovo družino, zvedeli tudi najbrž bolezen in smrt njegove hčere in se zavzeli, ko so jo videli zopet živo in zdravo.

Ni mi treba še le omenjati, da je Gospod Zveličar v Jajrovi hiši z deklico vred obudil tudi ljubezen cele družine do sebe in si pridobil v njih zveste učence. Glejte, lep nauk za nas, da se s toliko več ljubeznijo oklenimo Boga, kolikor večkrat nam je že dušo obudil od smrti greha.

Še marisikaj lepega, poučnega bi vam mogel povedati iz današnjega evangelja; škoda, da je premalo časa; izpustiti sem že tako moral čudež Jezusov nad krvotočno ženo in njegov velik pomen v zvezi s čudežem obujenja Jajrove hčere. Zapomnimo si torej na kratko to-le kot posnetek evangelijske razlage:

Posnemajmo Jajra v goreči, prisrčni molitvi, pridimo pa z živo vero pred Jezusa; potem ne pozabimo, dušo obvarovati duhovne smrti v grehu: če pa je bil kdo tako nesrečen, da je umrl dušne smrti, naj zaupa v dobrega Jezusa, naj se dá skoraj obuditi od Jezusa v zakramentu sv. pokore, potem pa naj hodi po poti čednosti v ljubezni božji. Amen.

P. J.

2. Smrt — spanje.

Deklica ni mrtva, ampak spi.

Mat. 9, 24.

Jezus, naš Odrešenik, je ravno učil v Kafarnavmu, ko se mu je približal Jair in pred njega pokleknil: *Moja hči je ravno-kar umrla*, tako je zaklical, *pridi, položi svojo roko nanjo, da bo oživila*. Jezus, tolažba vseh zapuščenih in žalostnih, se ni dal prositi, šel je takoj na njegov dom. Hiša je bila polna jokajočih, vse je pelo prežalostne pesmi. Jezus je stopil v sredo med nje ter zaukazal mir in rekel: *Deklica ni mrtva, ampak spi*. Kaj, ali morda Jezus ni vedel, da je umrla? Kdo bi zamogel kaj takega misliti? Njemu kot vsevednemu to vendar ni moglo ostati prikrito? Zakaj je torej rekel: *Deklica spi*? On se je poslužil tega

izraza iz dvojnega vzroka. Prvič je hotel pokazati svojo vse-mogočnost, češ da je njemu vse eno mrtvega ali pa spečega obuditi. Drugič pa se je poslužil tega izraza zaradi tega, da bi nam pokazal, da je smrt res samo spanje!

Premišljujmo danes tudi mi smrt kot nekako spanje! Kajti, če smo prepričani, da je smrt samo spanje, potem se je

1. ne smemo preveč bati;
2. moramo življenje dobro porabiti;
3. s tistimi, ki so umrli, prav ravnati.

1. Smrt je samo spanje, zato se je ne smemo preveč bati. Če bi bilo s smrtjo res vse končano, potem bi se prav v resnici smrti morali bati. Krivični hudobnež bi se je moral bati, ker bi bil prepričan, da je enkrat vendar v smrti postavljena meja njegovih hudobij, pravični bi se je moral bati tembolj, ker bi vedel, da ne dobi niti na tem, ne na onem svetu plačila. Da, če bi prišel konec vsega našega delovanja, kadar bi omagale naše moči, kadar bi se naš duh preselil v večno temo pozabljivosti, kadar bi mi s slabotnim očesom zadnjikrat pogledali to zemljo, kadar bi mi zadnjikrat podali svojim dragim roko ter jim zaklicali: z Bogom, da bi potem naše truplo večno moralo ležati globoko doli v grobu, z eno besedo, če bi bilo s smrtjo res vse končano, potem bi nas morala beseda „umreti“ v resnici pretresti do kosti. Če bi bila smrt to, kar mislijo pagani in kar misli mnog po imenu kristjan, ki misli, da po smrti ni nič, tedaj bi morali v istini omedleti, če bi slišali mrtvaški zvon ali pa zagledali kako rakev. Toda Kristus imenuje smrt samo spanje. Kako tolažilna je ta misel za nas, da je smrt samo kratek počitek! Kadar človek obledi in mirno leži v svoji rakvi, truden od življenja, tedaj je to ravno tako, kakor če se popotnik v večnem mraku truden od dolgega potovanja vleže v senco dreves. Ako položé mrliča globoko doli v temni grob, tedaj je to ravno toliko, kakor če se človek zapre v svojo temno sobico, da tam lažje mirno počiva. Če zazvoni mrliču mrtvaški zvon, tedaj je to tisti zvon, kateri delavcu proti večeru zazvoni delo pustiti. Če se zapoje kakemu otroku pri odprtem grobu žalostna pesem, tedaj je ravno tako, kakor če mu mati pri zibelki zapoje, da tem sladkeje spava, in če mu na grob natrese dišečih rožic, tedaj je ravno tako, kakor da bi spečem otroku na postelj natrosil rožic, da se jih zveseli, ko se zbudi.

Smrt je torej spanje, nič drugega kot spanje. To je samo počitek od dolge hoje, kjer se pozabijo vse bolečine, vse trpljenje, kjer se človek odtegne svetu, da tem lažje počiva. Ali se boš torej, dragi moj, bal, če vidiš mrliča, bal, če greš po pokopališču mimo grobov, bal, če srečaš duhovnika nesti sveto popotnico?

2. Smrt je spanje, zato pa je treba življenje dobro porabiti. Kadar razprostre temna noč svoja krila po zemlji, tedaj jih počiva na tisoče in tisoče mirno in sladko, toda — ne vsi. Skopuh ne more zaspati: Bojazen, strah, da mu kdo pobere denar, mu ne dá miru. Lenuh, ki poseda cel dan brez dela semtertje, ne more spat, ker telo njegovo ne potrebuje počitka. Brezbožnež, ki je dovršil po dnevu marsikatero hudobijo, ne spi, kajti vest njegova ga peče kakor oglje. Nečistnik, ki živi celi dan v pregrešnih mislih in dejanjih, nima mirne noči. Noč mu stavi v sanjah pred oči njegov greh, tako da se prestrašen večkrat zbudi. Krivičnež, goljuf skoči tolikokrat po konci, vedno in vedno mu je pred očmi krivica, greh.

A nasprotno, kako sladko počiva preprost delavec, preprosta dekla, ki se po trudapolnem dnevnem, poštenem delu vleže k počitku. Takemu je spanje res počitek, ta dobi v noči moči, da se lahko zdrav in vesel drugi dan vrne zopet na svoje delo.

Glejte, smrt je pa tudi spanje. Gotovo si vsakdo želi, da bi vsaj enkrat mirno počival. Toda vprašaj se, kakšno je tvoje življenje in jaz ti dam lahko takoj odgovor, kakšno bo tvoje smrtno spanje. Ne krasni spomeniki na grobovih, ne dragoceni venci, ne velikanski pogrebi, ne globoko žalovanje v časopisih, ne, vse to ne dá pokojnemu zaželenega miru. Ne, dragi kristjan; če si svojo dolžnost tukaj na zemlji izpolnil, tedaj boš lahko mirno počival na pokopališču. Da, če si večkrat obrnil svoje oči proti nebu v pobožni molitvi, tedaj ti bo to dalo pokoj in mir. Če si imel usmiljeno srce, če si tolažil zapuščene, pomagal ubogim, tedaj te zemlja ne bo težila, ampak te bo lahko pokrivala, kakor lahka odeja. Če si kot oče vzgojil svoje otroke v pravem krščanskem duhu, potem bodo tvoji otroci kakor angeli prileteli iz nebes in obdajali tvoj grob. Če si bil poln pravičnosti in ponižnosti, če si bil drugim za zgled, potem bodo zvezde na nebu milo obsevale tvoj grob. Če si ti kakor usmiljeni Samaritan marsikateremu revežu obrisal solze iz oči, potem

bode sto in sto pobožnih duš močilo tvoj grob s hvaležnimi solzami. Krasna je beseda, katera se tolikokrat bere na pokopališčih: „Mir in pokoj njegovi duši!“ Daj o Bog, da tudi naše duše enkrat ta mir dosežejo.

3. Smrt je samo spanje, torej moramo z umrlimi lepo ravnati. Ako spi kdo izmed družine, tedaj vse pazi, da mu spanja ne moti. Kedar spi dete v zibelki, tedaj se počasi in potihem bliža mati, da bi vendar ne vzbudila svojega angela. Če sloni hvaležna hči ob bolniški postelji svojega očeta in če vidi, da je zaspal v sladko spanje, tedaj vsem prepové glasno govoriti, da se vendar ljubi oče ne zbudé. In če sloni ob tvoji strani prijatelj, ki ti zatrjuje, da že mnogo noči ni zatisnil očesa, in če poleg tebe za par trenutkov zaspi, kako paziš, da ga ne zbudiš. Torej speče pustimo v miru, in prizadevati si moramo, da jim ta mir tudi ohranimo. Tako zahteva ljubezen, ako je imamo še kaj v svojem srcu. Toda tisti, ki so umrli, spé tudi, ali moremo torej ž njimi drugače ravnati, kakor s spečimi? Dragi poslušalci! Gotovo ste bili že navzoči, ko so nesli k počitku očeta ali mater, videli ste, da so bili otroci neutolažljivi, da se niso dali pomiriti. Recite jim, da samo spé, da se ž njimi enkrat zopet prebudé. Našli boste otroke, ki mrmrajo celo zoper božjo previdnost, češ, zakaj mi Bog jemlje moje dobre starše! Povejte jim, da so jih samo za kratek čas zapustili, da se kmalu zopet vidijo. O ko bi tega upanja človek ne imel, tedaj bi moral res obupati! Našli boste ljudi, ki celó po smrti svoje sorodnike in dobrotnike preklinjajo, češ, da so jim premalo dedščino naklonili. Povejte jim, da taki mrtvi spé, in da jih iz spanja ne smejo buditi. Slišali boste, da se veliko o marsikom govori, ki že davno počiva v grobu. O povejte jim, da mrtvi ne občutijo ničesar več, in da jim ni potreba še kamenja metati na grob.

Kaj pa hočemo storiti, ako vidimo, da naši bratje in sestre že dolgo, dolgo spé? O tedaj, dragi moji, storite tako, kakor stori ljuba mati, kadar ziblje svoje nedolžno, spavajoče dete. Ona premišljuje, kaj bo iz njenega otroka, in najrazličnejše misli se ji vrté po glavi, in ničesar drugega bolj ne želi, kakor da bi bilo njeno dete srečno in — glejte, za to srečo svojega deteta pa ona moli! O molite tudi vi za speče, za tiste, kateri se v tem življenju nikoli več ne zbudé. Koristno je za mrtve moliti, kajti ta naša molitev je naložena na najboljše obresti!

In sedaj se obrnimo zopet k Gospodu! On nam je pokazal smrt kakor spanje. Skrbimo torej, da se za to spanje dovolj dostojno pripravimo, in če nam enkrat poslednji glas izgine iz naših ust, potem naj nam spremijo angeli iz nebes našo dušo v nebeški raj. Amen.

Iv. Baloh.

Poslednja nedelja po binkoštih.

O poslednji sodbi.

Človeku je odločeno enkrat umreti,
potem pa je sodba. Hebr. 9, 27.

Strašen dan, dan poslednje sodbe! Strašno, ko se zemlja začne zibati, ko solnce otemni, ko luna ne bo dala več svoje svetlobe in zvezde začno padati z neba, ko črna tema obda zemlje krog! Strašno, ko se zemlja na vseh krajih užge, ko vesoljstvo postane žrtev plamena, ko ne preostane nič drugega, nego brezmejno, goreče morje! Grozno bo, ko se mesta in vasi, gore in gozdi s strašnim polomom zvrnejo v ta plamena in zgóre kakor drobna suhljad. Strahovito, ko zagromi prvi glas angelske trobente po vesoljstvu in mrtvi začno vstajati iz grobov, iz dna morja in kjerkoli so ležali! Strašno, ko bodo milijoni in milijoni ljudi s strahom in trepetom čakali večnega sodnika! Tedaj se bodo jokali vsi narodi. — In, oh oni strašni trenotek, ko pride Sodnik sam z veliko močjo in veličastvom, večji in lepši kakor solnce iz skritih nebes, obdan od angelov, ko sede na sodni stol in zakliče z močnim glasom: „Po konci, k sodbi!“ Resnično, vse je grozno, vse je strašno!

Ljubi v Kristusu! Ako pomislimo vse to, preleteti nas mora ras sveta groza in strah, ker prepričani smo, da bomo tedaj tudi mi stali pred večnim sodnikom, da bomo tudi mi zaslišali iz njegovih ust milost ali obsodbo. Kristjani, ako nam že sedaj gre mraz po kosteh, ko samo slišimo nekoliko o sodbi, kaj še le bo, ko se bo ta strašna sodba v resnici pred nami vršila, ko se pojde za našo večno srečo ali nesrečo? — Vem, da je mučno človeku, premišljevati take reči, a koristno je pa vendar-le premišljevati poslednjo sodbo. In to bomo danes storili, ko vam bom pokazal, 1. da bo v resnici poslednja sodba in 2. kako se bo ta sodba vršila.

1. Da bom umrl, to je gotovo. Ravno tako gotovo pa je tudi, da me bo Bog sodil zaradi vseh mojih del. Sv. Pavel pravi: *Odloženo je človeku enkrat umreti, potem pa je sodba.* (Hebr. 9, 27.) Drugje (2. Kor. 5. 10.) pravi: *Vsi se moramo prikazati pred sodnim stolom Jezusa Kristusa.* V apost. dejanju (17. 31.) beremo: *Določil je dan, v katerem bo po pravici sodil svet.* Tudi v apostolski veri to spoznavamo, ko pravimo o Jezusu, da sedi na desnici Boga Očeta, „od ondod bo prišel soditi žive in mrtve.“

To nas uči tudi lastna pamet. Naša vera je sveta, in ker je sveta, ne more učiti kaj takega, kar bi zdravi pameti nasprotovalo. Bog je neskončno pravičen, on sam pravi, da bo vsakemu poplačal po njegovih delih, in vendar je na tem svetu pravični navadno ravno tako nesrečen in žalosten kakor grešnik; velikrat je pravični celo bolj nesrečen kakor grešnik. Zato nas mora Bog enkrat vse skupaj očitno soditi, kjer bo plačal vsakega po njegovih delih. Sedaj pusti še, da pšenica in plevel rasteta vkupaj, namreč da pobožni in grešniki žive skupno, zato da se grešniki lažje spreobrnejo, pravični pa tem lažje kaj za nebesa zaslužijo. Ker pa so na tem svetu pravični navadno zaničevani in preganjani, hudobni pa spoštovani, zato mora gotovo priti dan, ko bo Bog pravičnim dal plačilo, hudobnim pa kazen.

Toda sodba ne bo le zaradi človeka, temveč tudi zaradi Boga. Bog mora po svoji neskončni modrosti enkrat odločno pokazati svojo čast in moč, in prisiliti mora ves svet, da bo spoznal, da je le božji uk pravi. Na tem svetu je Bog postavil razne sodbe, da se kaznuje, kdor prestopi njegove zapovedi. Očitne pregrehe se kaznujejo v posvetnih sodiščih, skrivno pa v spovedi. Oster sodnik pa je vsakemu tudi lastna vest, ki mu ne da pokoja, ako je kaj zagrešil, ki ga vedno muči. — Da torej Bog naredi pravico sebi, da človeku poplača, kar mu gre, sodil bo on sam očitno vpričo vseh natančno do zadnje pičice.

O ljubi moj Bog, jaz verujem in spoznavam s srcem in jezikom, da je to resnica. Kakor je gotovo, da je le en Bog, tako je gotovo, da bo enkrat poslednja sodba. O Bog! to zahtevajo moja dela, to tirja tvoja pravica, čast in modrost in vse lastnosti božje, da se s to sodbo popravi, kar se je z lastnim žaljenjem zagrešilo.

Ako pa vemo, da napoči enkrat sodni dan, vprašati se moramo, kaj pa bo vse pri tej sodbi? O tem nas zopet uči sv. vera, da ta dan pride gotovo, a kdaj pride, to ve le Bog sam. To

bo oni dan, o katerem pravi večna Resnica, da *bota nebo in zemlja prešla*, dan, ko se bo odločila osoda vseh ljudi, ko bodo eni na vse veke osrečeni, drugi na vse veke zavrženi in pogubljeni. Tukaj na zemlji človek samega sebe skoro ne pozna, še manj pa pozna druge ljudi; sebe ne pozna zaradi svoje slepote, drugim je neznan zaradi svojih raznih skrivnosti; nobeden ne vidi svojemu bližnjemu v srce. Pri poslednji sodbi pa človek ne bo spoznal le sebe, temveč tudi vse druge ljudi. Takrat mi bo Bog pokazal celi svet, kakor je v resnici, in mene bo pokazal celemu svetu. Zato je to res oni strašni dan, na katerega nikdo ne more misliti drugače, nego s strahom in trepetom. Sv. Hijeronim pravi sam o sebi: „Karkoli delam v svojem življenju, kjerkoli sem, povsod zvoni v mojih ušesih oni žalostni glas: „Vstanite mrtvi in pridite k sodbi!“

Sv. Filipa Nerija je obiskal neki dijak ves vesel, ko je srečno zvršil šole. Svetnik ga vpraša, kaj bo sedaj začel. „Pojdem v visoke šole!“ „In potem?“ „Postal bom doktor.“ „In potem?“ „Slaven gospod!“ . . . „In potem?“ „Umrli bom.“ „In potem?“ Mladenič omolkne, stresne ga spomin na sodbo. Vse svoje načrte popusti in postane duhovnik.

Razven poslednje sodbe je še posebna sodba, ko je vsak človek precej, ko umrje, posebej sojen. Že tedaj se odloči na veke usoda njegova, pri zadnji sodbi pa bo postala očitna vsemu svetu.

2. Sojeni bomo torej gotovo! A kako se bo ta sodba vršila? Ali bo natančna ali ostra? Da huda, huda bo ta sodba! Jezus sam Sodnik pravi, da bomo morali od vsake prazne besede odgovor dajati. (Mat. 12. 36.) On pravi, da bo preiskoval celo čednost pobožnih; ako pa niti pobožne duše ne bodo varne, oh, kaj bo šele z grešniki! Kakor preiskuje človek z lučjo v roki najmanjše koticke, kje bi zasledil kak prah zlatá, katerega je zgubil, tako bo preiskoval Bog v krščanski duši vsako najskrivnejšo misel, vsak namen, vsako nagnenje srca. Bolj ko premišlujem to mučno resnico, spomnim se na to le: večkrat mislim, da je soba popolno čista, brez vsakega praška; ako pa v to temo spustim le en solčni žarek, opazim hitro na tisoče drobnega prahu, ki plava v zraku. Ta primera me opominja, kaj bo z menoj sodnji dan. Ko Jezus Kristus, solnce pravice, razsvetli mojo skrito vest, oh, kaj bo tedaj tukaj gledal, kake hudobije bodo zapisane v knjigi mojega življenja? Veliko

več, kakor jih sedaj vidim. Koliko ljudi bo tedaj obsojenih, ki se imajo sedaj za dobre in poštene, za nedolžne! Bistvo oko božje vidi veliko več, kakor mi, ter bo sodilo našo dozdevno nedolžnost. So na svetu ljudje, ki menijo sami o sebi, da so pravični in nedolžni pred Bogom, toda sami sebe slepijo; ker v ničemur se človek ložje ne moti, kakor glede svoje duše; meni večkrat, da je tako, pred Bogom pa je drugače: iz napačne ljubezni do samega sebe si človek marsikaj odpusti, kar pa je pred Bogom ostre kazni vredno. Tedaj se bo marsikaj slišalo: „Nisem mislil, da je ta tak in tak! Menili smo, da je pobožen, pravičen, svet človek, a sedaj vidimo, da ga je večni sodnik obsodil v pekel!“

O Gospod, kako strašne so tvoje sodbe! ti sodiš vse drugačno, kakor sodijo ljudje. In vendar se tako zelo bojim sodbe ljudi, češ, kaj pa bodo ljudje rekli, ako to storim? Kolikokrat se to sliši na svetu! Kako je neki to, da se človek ljudi tako zelo boji, Boga, večnega Sodnika pa tako malo! Sv. Pavel je preziral sodbe tega sveta; *meni je malo mar*, tako je rekel, *kaj svet o meni misli*; srce mu ničesar ni očitalo (I. Kor. 4. 4.); a vendar se je bal ostre sodbe božje in govoril: *Čeprav si ničesar nisem v svesti, vendar zaradi tega nisem še opravičen.*

Jaz, o Gospod, tega ne morem reči, da si ničesar nisem v svesti; vem, da sem grešnik, in ko bi se tudi nobenega greha ne zavedal, vendar bi moral reči s svetim Pavlom, da nisem še opravičen, ker ti, o Gospod, vidiš vse na meni; jaz pa samega sebe ne spoznam. Celó na svojih angelih si opazil greh, oh, kako bi se jaz mogel na-se zanesti? Zato, mili Jezus, jaz ne zapam svoji vesti in trepetam pred tvojo sodbo!

Kristjan! kaj meniš, kaj pa bo Bog vprašal pri poslednji sodbi? Ali bom tedaj res na vsako reč moral odgovarjati? Da, vse, prav vse bo tedaj prišlo na dan, od vsega bo treba dajati odgovor. Vse razmere tvojega življenja bodo očitne: grehi in slabosti tvojih otroških let, lahkomiselnosti in pregrehe mladeniške dobe, hudobije storjene na starost, vse to boš videl naenkrat kakor v ogledalu, nobena beseda, nobena želja, nobena misel ne bo pozabljena. Zakaj, ako so prešteti vsi tvoji lasje na glavi, kaj šele bo s tvojimi mislimi in željami! Nič ni tako majhnega, tako skritega, da bi enkrat ne prišlo na dan. Bog te bo peljal v tvoje srce, katerega morda nikoli nisi obiskal in preiskal. Tedaj boš našel tam marsikaj, kar te bo bridko izne-

nadilo. Tam boš našel grehe, katere si iz lahkomišelnosti pozabil povedati. Morda velikokrat nisi vedel pri spovedi nič povedati, a Bog je sodil drugače. Ti si mislil, da si varen, svetniki pa so se kar tajali samih solza, ko so k spovedi prišli. Glej, zdaj se kaznuje tvoja lahkomišelnost! Skriti tvoji grehi vstajajo, kakor grozne pošasti iz prepadov in vse priča zoper tebe. Oh kako bridko bo, ako na tebi, ki misliš da si prijatelj božji, Bog sam ne bo našel niti najmanjšega dobrega dela!

Kaj bo, kristijan, ako večni Sodnik na tebi ne bo le našel samih grehov, temveč tudi nobenega dobrega dela ne bo zasledil. Spoznal boš, koliko priložnosti si imel, dobro delati, nabirati si zasluge za nebesa, a vse si zanemaril in potratil z ničvrednimi, celo grešnimi opravili. Glejte, torej vse bo prišlo na dan, vsi grehi, katere smo storili, vsa dobra dela, katera smo zanemarili.

In kaj bo potem, ko večni Sodnik izreče svojo sodbo? Izvoljeni na desni se bodo neizmerno veselili, pogubljeni na levi bodo trepetali strahu in groze.

Še en trenutek in videli se bodo mnogi poslednjikrat! ta bo na desni, ta na levi. Mož na desni, žena na levi; starši na desni, otroci na levi. Sestra na desni, brat na levi. Oh, kak čut jih bo takrat spreletel! Spomnili se bodo na leta svojega življenja, ko so skupaj živeli, sedaj pa se ločijo za vselej, eni v večno veselje, eni v večno pogubljenje. Oče, kje boš stal ti? Mati, kam bo tebe Bog postavil? Oče, mati, kje bote vi, kje pa vajini otroci, katere sedaj morda tako zelo ljubita? Ali ne bodo morda ravno zaradi vajine prevelike ljubezni in popustljivosti stali na levi. In vidva, brat in sestra, ali vedve sestri, ki se sedaj tako ljubita, da ne moreta druga brez druge živeti, kaj bo, ako se bosta v tem hipu videli zadnjikrat, ena tukaj, druga tam? Kje bom stal jaz, kje boš stal ti, kje bomo stali mi vsi? Strašno je misliti, ako bi bil le eden izmed nas na levici!

Ko preudarimo vse to, spoznamo kako resnične so besede sv. pisma, ki pravi, da se bodo tedaj jokali vsi narodi na zemlji. Še en hip! Na desni bodo zaklicali slovesno: „Hosana, hosana!“ Na levi bodo zarjuli grozno: „Gorje nam, gorje nam!“ In ločili se bodo za vselej. Odprla se bodo nebesa in sprejela zveličane v svoje veličastvo; odprlo se bo in zazijalo tudi peklenko brezdno, in zaklenilo vse nesrečne žrtve za vselej. Kristjani, kje bomo mi tedaj?

Kristijani, kaj naj storimo, da se rešimo vsega tega, da se izognemo večnemu ognju? Kaj naj storimo, da ne bomo osramočeni sodnji dan pred celim svetom? Spolniti moramo nasvèt sv. Pavla (I. Kor. 11. 31.), ki pravi: *Ko bi mi sami sebe sodili, pa bi se pred božjo sodbo ne bilo treba bati.*

Iz tega uvidimo, da mora biti vse naše življenje vedna sodba, da moramo sami sebe soditi in kaznovati. Naučiti se moramo presojudati svoje misli, želje, besede in dejanja. Ni zadosti, da jih le pri spovedi povemo, treba jih je tudi obžalovati in se za nje pokoriti. Treba je presoditi vsako delo, je-li dobro ali slabo; tako se naučimo polagoma spoznavati sami sebe. In ako se spoznamo, vemo tudi, česa se nam je treba posebno ogibati.

O Jezus, ko me postaviš pred svojo sodbo, kaj ti bom odgovoril? Quid sum miser tunc dicturus? Opravičiti se ne morem, ker tožnika nosim v sebi in s seboj. Vem, da me takrat ne boš sodil po tujih sodnih knjigah, da bi me prav obsodil; sodil me boš po mojih delih; moja grešna duša bo obenem hudodelec in tožnik in priča, ki bo pričal zoper samega sebe. Oh, kaj naj odgovorim v takem položaju?

Oh, moj ljubi Bog, saj vidiš, da družega ne morem, nego globoko se ponižati pred teboj! Glej, in to storim s celim srcem! Prosim te, grešnik sem, to dobro vem, skrij me v svoje svete rane, da se nikoli več iz njih ne ganem! Oče nebeški, saj si moj oče, odpusti mi še prej, predno postaneš moj sodnik! Jezus, odpusti mi dolg, predno boš tirjal račun od mene! Gospod, ne glej na moje pregrehe, na moje mnoge pregrehe; ako boš na nje gledal, gotovo me boš zavržel! Glej raje na svoje zaslužnje; saj si tudi za-me trpel, saj si tudi za-me prelil sveto rešnje kri! Saj se bom poboljšal, moj Zveličar, gotovo te ne bom več žalil! Zato kličemo iz dna potrtega srca: „O Jezus, ne zavrzi me sodni dan; o Jezus, usmiljenje!“ Amen.

† J. Benkovič.

Priložnostni govori.

Tri božje čednosti sv. Elizabete.

(Pridiga za god sv. Elizabete.)

Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; največja pa med njimi je ljubezen. I. Kor. 13, 13.

V starem mestu Špartanskem je bila vse hvale in posneme vredna navada, da so ondotni meščani svoji odrasli mladini priredili vsako leto veliko in prav ganljivo slovesnost. Ob določenem dnevu in uri so pripeljali učitelji odrasle mladeniče in dekleta v velikansko dvorano, kjer so ob stenah visele s pregrinjalom prikrita slike onih slavnih Špartancev, ki so veliko dobrega storili v čast in blagor svoje domovine. V primernih besedah se jim je opisovalo, koliko slavnega in koristnega so ti možje storili v svojem življenju, nato se je odstranilo izpred podob pregrinjalo, tako da so častiljivi obrazi teh slavnih mož takorekoč gledali na začudeno mladež. V tem primernem trenutku pa se vstopi pred zbrane eden izmed učnikov, ter izpregovori z veličastnim glasom: „Živite tako, kakor so živeli te-le in tudi vi boste slavljani, kakor oni!“

Nekaj enakega, predragi v Gospodu! se godi danes v tej hiši božji, v koji ste se od blizu in daleč zbrali k službi božji, da bi počastili varhinjo te cerkve in fare, koje god je minuli... obhajala sv. cerkev. In jaz sem povabljen, da vam pri tej priložnosti govorim besedo poučenja, da razkrijem pred vašimi dušnimi očmi čednosti polno in občudovanja vredno življenje one velike svetnice, koje podobo gledate na velikem oltarju, da vam ob koncu svojega govora zamorem reči, kakor oni špartanski učenik svojim učencem: „Živite tako, kakor je živela sv. Elizabeta, in tudi vi boste slavljani, kakor ona!“

Ko se pa pripravljam, opisati vam na čednostih toli bogato življenje sv. Elizabete, godi se mi kakor človeku, ki prvič pride v velik cvetlični vrt umetnega vrtnarja, kjer se mu od vseh strani priklanajo raznobarvne cvetlice, ter ga razvedruje rajski duh raznoterih dišav. Kako pa je pri srcu takemu človeku? Kaj ne, najraje bi si celi vrt naložil na svoje rame, ter ga nesel na svoj dom, da bi vedno imel te prijetne občutke. Ker mu pa to ni mogoče, izbere si izmed cvetlic najlepše in najbolj duhteče, poveže jih v šopek in med tem, ko jih ogleduje in voha, mu je vedno oni cvetlični vrt z vso svojo krasoto in vonjavo v živem spominu.

Tudi od mene predragi! bi terjali odveč, ako bi pričakovali, da vam danes opišem celo obširno življenje sv. Elizabete, ter da vam natančno naslikam vse žlahtne čednosti, ki so jo dičile v življenju. To bi bilo za mojo slabo zgovornost pretežavno, s tem bi preoblagal vaš spomin, pa tudi daleč prekoračil čas, ki mi je dovoljen za besedo. V ta namen so spisane debele knjige. Le tri cvetlice želim utrgati na vrtu življenja sv. Elizabete, tri čednosti te kraljevske svetnice vam želim danes staviti pred oči, ki so tudi med čednostmi kraljice, koje smo prejeli od nebeškega Kralja, ter nas vodijo k Njemu, ali da omenim kratko, govoriti hočem o treh božjih čednostih sv. Elizabete.

I. Prvi biser v kraljevi kroni sv. Elizabete je njena močna, živa vera. Cvetlica že rada pokaže, kake barve da bo, preden se je popolnoma razcvetela. Tudi sv. Elizabeta je razodevala že v prvi mladosti, kam da je nagnjeno njeno mladostno srce. Najljubši posel njen je bila molitev in tudi njene igre so bile bolj molitvam, nego kratkočasnicam podobne. Poznejši čas je celo mnoge noči prebedela v molitvi. Marsikatero jutro so jo našli zraven postelje ležati utrujeno od molitve in premagano od spanja. Sv. maše se je udeleževala s toliko pobožnostjo, da jej je Bog večkrat očitno naznanil svoje dopadenje nad njenim vedenjem med najsvetejšim opravilom. Razen od cerkve zapovedanih postov si je nalagala še mnogo prostovoljnih, tako, da je mnogokrat vstala lačna in žejna od obilno obložene kraljevske mize. Vsak petek se je dala do krvavega bičati in pod svojo gosposko obleko je nosila navadno ostro spokorno. Te svoje pobožnosti in verske dolžnosti pa je spolnjevala neustrašljivo in vestno tudi v pričo drugih, celo takrat, ko je morala zavoljo tega prenašati mnogo zaničevanja.

Pravični živi iz vere, piše sv. apostol Pavel. (Hebr. 10.) In res, dokler se človek trdno drži svoje vere, ter vestno spolnuje svoje verske dolžnosti, je srečen in vesel v življenju, poln tolažbe v smrtni uri in najbolj zagotovljen svojega izveličanja. Verovali so apostoli in so svet izpreobrnil; verovali so bolniki, in na samo besedo Jezusovo: *Tvoja vera ti je pomagala* (Mat. 9.) bili so ozdravljeni; verovali so svetniki in delali so čudeže, ki se nam slabovernim dozdevajo nemogoči. *Zmaga pa, ki premaga svet, to je naša vera* (1. Jon. 5.) pravi Kristus Gospod.

Ravno zarad tega pa je tako čudno in omilovanja vredno, da dandanes mnogi ne živijo po veri, ter da tako slabo spolnjujejo svoje verske dolžnosti, da sv. vera tako hira in peša med nami. Pa če pravim, da vera peša, nikakor ne mislim na one nesrečneže, ki svojo vero zamenjavajo, kakor obleko, ki so v nedeljo še katoličani, ponedeljek že luterani, nazadnje pa goljufani pagani. Zavoljo takih neznačajnežev, ki se v svojem verskem prepričanju mečejo, kakor plašč za vetrom, sv. vera ni v nevarnosti. Kajti sv. cerkev, hraniteljica in braniteljica sv. vere, ostane vsled obljube svojega božjega Ustanovitelja na skali sv. Petra in vrata peklenska je niti premaknila ne bodo. In če tudi na tisoče svojeglavnih otrok odpade od sv. vere, se zavoljo tega še nebesa ne bodo podrla, ker je *veliko poklicanih, malo pa izvoljenih*. (Mat. 22, 14.)

Če pravim, da sv. vera peša, tudi ne mislim na one, ki sv. cerkev iz dna svoje duše sovražijo in zaničujejo, ter smešijo in skrunijo njene sv. obrede in naprave. Kakor jasna luna nič ne izgubi od svoje svetlobe, naj se razkačeno ščene celo noč zaganja in laja v njeno bliščeče obličje, tako tudi sv. cerkev nič ne pogreša od svoje lepote, naj se v njo zaletuje še toliko nasilstvo. Da, ko bi se odprla tudi vrata peklenska, ter zoper njo naskočila cela armada zavrženih duhov, ne bo oslabil njene vedno znova okrepane moči, ter ne izpremenila njene vedno omlajene postave.

Če pravim, da sv. vera peša, tudi ne mislim na one plitvo-umne zaslepljence, ki sovražijo duhovščino, ter jo lažljivo obrekujejo in ostudno črnijo po zakotnih krčmah, po brezverskih shodih, ter lažljivih časnikih. Kajti, dasiravno je za omahljive ljudi tako pohujšljivo ravnanje nevarno, se pa dobrim kristjanom ravno vsled tega odprejo oči, da bolje spoznajo svoje sovražnike ter se jih varujejo. Sv. cerkev zavoljo tega nima nobene škode; po krivici obrekovani duhovniki pa vsled takih laži le še pridobijo na svojem ugledu. In jaz bi pred vsakega krivično obrekovanega duhovnika pokleknil, pa mu poljubil noge, ker so noge mučenika, ki trpi mučeništvo za svojo čast in dobro ime, četudi ne prelije kapljice krvi.

Če pravim, da peša sv. vera, mislim na one slabe kristjane, ki so v pravi veri krščeni in izrejeni, pa ne živijo po naukih sv. vere, ter ne spolnujejo svojih verskih dolžnosti. Saj sami veste predragi! da je dandanes žalibog mnogo takih kristjanov, ki še glavnih resnic sv. vere ne vedó, ki navadnih molitvic ne znajo, ter o svetih zakramentih nimajo pravega pojma, ker poznajo po

imenu le še one sv. zakramente, pri katerih so za botre naprošeni, ali koje prejmejo v nezavesti, ko že duša takorekoč sedi na jeziku. Ne poznajo zakramenta sv. pokore, ker so bili zadnjič pri spovedi, ko so bili pred več leti poročeni; tudi ne poznajo zakramenta presv. Rešnjega Telesa, zato pridejo k sv. maši le na dan kake slavnosti ali poroke, ter se v pričo najsvetejše skrivnosti obnašajo slabše nego Judje ali Turki; ne poznajo zakramenta sv. mašniškega posvečenja, zato jim je tako prijetno sovražiti duhovnike; nič ne vedo o dolžnostih in milostih sv. zakona, zato živijo pred zakonom in po zakonu, kakor da ne bi bilo svetega zakona. Božje in cerkvene zapovedi se z nogo teptajo, krščanska pravičnost se poslavlja, zato pa vedno bolj gine sreča in mir; veselje in zadovoljnost, ter tista sladka tolažba, katero nam v življenju in zlasti v smrti edino le sv. kat. vera more podati.

L. 1860 je bil v Hamburgu neki bogat trgovec na smrtni postelji. Bil je luteran. Vendar je včasih v cerkvi sv. Mihaela poslušal tudi katoliškega pridigarja. Ko mož čuti, da se približuje njegova zadnja ura, pokliče svojega luterskega duhovnika ali pastorja in mu pravi: „Umiram in vem, da po smrti moram dati račun od svojega hiševanja. Na moji duši pa so madeži, ki me vznemirjajo in katerih bi se rad rešil, predno stopim pred svojega sodnika. Ali me moreš rešiti teh madežev?“ Pastor mu pravi, da naj le trdno veruje in Bog mu bo zavoljo zasluženja Kristusovega odpustil vse grehe. Luterani so namreč zakrament sv. pokore zavrgli in učijo, da Bog vsakemu, ki trdno veruje zavoljo zasluženja Kristusovega, grehe odpušča brez spovedi. Bolnika pa pastorjev odgovor ne pomiri, zato ga še enkrat nujno vpraša: „Ali imaš oblast, me grehov rešiti, ali je nimaš? Odgovori odločno!“ Ker mu pastor ni mogel dati pravega odgovora, pošlje bolnik po katoliškega duhovnika in stavi isto vprašanje: „Ali morete rešiti mojo dušo madežev, ki me zdaj vznemirjajo?“ Morem — odločno odgovori duhoven. „Kako mi to dokažete?“ Prav lahko! Ko sem bil v mašnika posvečen, so mi položili škof roke na glavo, rekoč: „Prejmi sv. Duha! Katerim boš grehe odpustil, so jim odpuščeni, in katerim jih boš zadržal, so jim zadržani.“ Ves utolažen reče bolnik: „Vi ste moj mož!“ Postal je katoličan, prejel sv. zakramente in mirno zaspal v Gospodu. Pred smrtjo še je rekel svoji ženi: „Žena, nikdar v svojem življenju nisem bil tako srečen, kakor sedaj, ko umiram.“

II. Toda hitimo dalje v premišljevanju nebeških čednosti sv. Elizabete. Druga cvetlica iz svetniškega življenja sv. Elizabete je bilo njeno trdno in neupogljivo upanje. Prav lepo nam neki pobožen cerkveni pisatelj označi njeno zaupanje v Boga, ko piše: „Kakor lilija med trnjem, tako se je razcvitala nedolžna Elizabeta

med bridkostmi življenja in razširjala prijetno vonjavo ponižnosti in potrpežljivosti.“ In res je malo človeških src, v koje bi bil ljubi Bog vlival toliko bridkosti, kakor ravno v srce sv. Elizabete. Na njo se po pravici dajo obračati besede sv. Duha, ki pravi: *Človek, od žene rojen, malo časa živi, in je z mnogimi nadlogami obdan. Kakor cvetlica on izhaja in se potepta.* (Job. 14, 1. 2.)

Že v prvih letih svojega mučnega življenja je hodila v šolo sv. križa, kojega ni več zapustila vse svoje žive dni. Pred svojim zakonom je trpela veliko zarad svoje ponižnosti in pobožnosti, v svojem zakonskem stanu si je sicer nekoliko odpočila, ker je v svojem trpljenju uživala obilno tolažbe od ljubljenega moža; pa oddahnila si je le toliko, da se je zamogla po smrti svojega soproga bolj srčno ustavljati plohi bridkosti, ki se je vlila nad ubogo vdovo, ter do dna spiti prebridki kelih trpljenja. Od svojih staršev ločena, oropana svojega moža, od vseh domačih zavržena in sovražena si mora uboga vdova s štirimi sirotami iskati strehe in živeža po cestah in ulicah onega mesta, v katerem je poprej skazovala nešteta dela usmiljenja. Sv. Elizabeta je zaupala v Boga, ter iskala tolažbo v molitvi prepričana, da Bog svoje ljubljence skuša v ognju trpljenja. In Bog je storil raje čudež, kakor bi bil osramotil njeno zaupanje.

Tudi naše življenje, predragi v Gospodu! ni s cveticami obsejana pot, temveč je trnjeva cesta iz solzne doline v neznano večnost. *Veliko težav je prisojenih vsem ljudem, in težek jarem leži na Adamovih otrocih od dneva njih rojstva do dneva njih pokopa v mater vseh ljudi.* (Sir. 40. 1.) Trpljenje in težave so naš vsakdanji kruh in solze bridkosti naša vsakdanja pijača. Križi so kažipot, ki nas vodijo iz kraja prognanstva v boljšo domovino. Ko bi Bog človeku kar v začetku njegovega življenja pokazal vse težave in nadloge, ki ga čakajo v življenju, bi pač marsikateri želel takoj umreti, da se ogne tolikemu trpljenju. Tako pa nam Bog v svoji neskončni modrosti prikriva našo prihodnjo osodo, ter nam kakor moder zdravnik le po kapljicah pošilja zdravilno trpljenje. In da nam to zdravilo ne bi bilo zoperno, nam ga osladi s sladčico upanja in nebeške tolažbe, ki jo najdemo v molitvi. To zaupanje tolaži človeka, tako da že med molitvijo vsaj za trenutek pozabi vse trpljenje, ki ga zadene, pa ga povzdigne visoko nad zemljo in ga nese v višine nebeške; tako lahko govori z apostolom: *Naše življenje je v nebesih.* (Fil. 3, 20.) Zato so pa tudi vsi bogoljubni trpini vseh časov bili trdni kakor skale v za-

upanju na Boga. Kdo ne pozna one zlate molitve, ko je molil vzor vseh trpinov, pobožni Job, ko je od vseh zapuščen in zaničevan na vrhuncu svojega neznosnega trpljenja klical zaupljivo: *Vem, da moj Odrešenik živi in poslednji dan bom vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom gledal svojega Boga.* (Job. 19, 25. 26.) Kako potrpežljivo je prenašal stari Tobija slepoto svojih oči, ter srčno zagovarjal svoje trdno zaupanje na Boga, zavoljo katerega so ga zasmehovali njegovi prijatelji: *Otroci svetnikov smo, jim je rekel, in čakamo tistega življenja, ki ga bo Bog dal njim, ki mu svoje vere nikoli ne umaknejo.* Potolaženega se je čutil kralj David, ko je na begu pred svojimi sovražniki iskal pomoč v molitvi, kakor sam spričuje rekoč: *V te o Gospod sem zaupal, vekomaj ne bom osramočen.* (Ps. 70, 1.) In ko je tretji izmed Makabejskih bratov trinogu ponudil svoje roke v mučeništvo, ga je pri tem osrčevalo zaupanje na Boga, zato je brez strahu govoril: *Z nebes imam te ude, pa zavoljo božjih postav jih sedaj zaničujem, ker jih upam od njega spet dobiti.* (Mak. 7, 11.)

Tako so v trpljenju ravnali svetniki, ki svojega trpljenja niso zadolžili. Posnemajmo jih, predragi! tudi mi! Če nam Bog pošlje kako trpljenje, ne pozabimo, da je volja božja, da trpimo; spoznajmo, da smo si še več trpljenja zaslužili, kakor nam ga je Bog naložil; spomnimo se med trpljenjem na britko trpljenje Jezusovo ter na nepopisljive muke onih, ki so za Jezusa svojo kri prelili; primerjajmo radi svoje trpljenje s trpljenjem drugih trpinov, pred vsem pa ne iščimo preveč tolažbe človeške, ki nam le malo ali nič ne olajša trpljenje; obrnimo velikoveč svoje oči zaupljivo proti nebesom, zatecimo se v pobožno molitev; in če nam tudi Bog kar na mah ne odvzame trpljenja, nam bo podelil vsaj moč, ga voljno prenašati, in zasluženje udanega trpljenja nam bo bogato plačilo za naše trdno zaupanje.

III. Toda kar je šopek brez rožmarina, kar je sicer najlepša cerkev brez podobe Marijine, to so vse druge čednosti brez svoje kraljice, — brez ljubezni. Kajti, *ko bi kdo tudi (vse) človeške jezike govoril in angelske, a ne imel bi ljubezni, bi bil bučec bron in zvoneč zvonec. In ko bi imel preroštvo in bi vedel vse skrivnosti in vsako znanje; in ko bi imel vso vero, da bi goré prestavljal, a ljubezni bi ne imel, nič nisem. In ko bi na kosce razdajal v živež ubogim vse, kar imam, in ko bi dal svoje telo, da zgori, a ljubezni bi ne imel, nič mi ne koristi.* (I. Kor. 13, 1. sl.)

In ravno ta kraljica med čednostmi je bila kraljevski hčeri Elizabeti nad vse lastna. Ljubila je Boga nad vse, zato je brez ugovora poslušala njegov glas, ko jo je klical v zakonski stan, dasiravno bi jej bil bolje ugajal redovni. Ker je ljubila Boga, zato se je tudi bala in varovala slehernega greha toliko, da je nekdam padla celo v omedlevico, ko se je iz nepazljivosti le lahko pregrešila s svojimi očmi. Zarad Boga pa je ljubila tudi svojega bližnjega. Posebno ljubezen je razodevala do ubogih in do bolnikov. Misel, da sprejme z njimi Kristusa samega, jej je naklonila toliko ljubezen do teh usmiljenja najbolj potrebnih udov na telesu Kristusovem, da je ni ustrašila tudi najostudnejša bolezen, pa je ni odvrnilo največje uboštvo. Nekega dne je v odsotnosti svojega moža prinesla domu od vseh zavrženega gobovega človeka, ter ga položila v posteljo moževo. Ko le-ta pride domu, ga peljejo Elizabetini sovražniki naravnost k postelji, da bi pogled ostudnega bolnika obudil v njem srd do njegove žene. A kaj se zgodi. Mesto bolnika vidijo v postelji podobo križanega Zveličarja. Tako je Bog ljubezen do bližnjega že na tem svetu poplačal z marsikaterim čudežem.

Dandanes je sicer veliko ljubezni na svetn, a večidel le posvetne, pregrešne ljubezni. Prave krščanske ljubezni je najti le malo. Pogreša se med narodi, pogreša se po soseskah, po družinah, med zakonci, pri predpostavljenih ter podložnih. Mesto nje pa se širi in šopiri ona napačna ljubezen, ki toliko, zlasti mladih ljudi prerano spravi v grob časne in večne nesreče.

Veliko se govori dandanes o domoljubni ljubezni ali o narodnosti; ustanavljajo se društva, pišejo knjige in časopisi, prirejajo se veselice in zborovanja, ki imajo namen buditi ter vzgojevati narodni čut v ljudstvu. Prav tako! Sv. cerkev, želeča osrečiti vse narode, se nikoli ni ustavljala takemu gibanju in njeni služabniki so vselej stali v prvih vrstah bojevalcev za pravice naroda, dokler ta boj ni prekoračil mej dostojnosti. Le žalibog da se danes oni, ki so narodu največ pomagali do pravice, prezirajo, ter da se narodni boj hoče spačiti v protiverski boj, da prava narodnost vedno bolj in bolj zgubiva trdna tla, ker se ruši nje najtrdnejša podstava — sv. vera. Zato ni več ljubezni med narodi, ni sporazumljenja v narodu samem, zato pa tudi ni pravice, ne miru, ne prave sreče in zadovoljnosti. Pa saj ni pravi narodnjak on, ki ima sicer domoljubje vedno na jeziku, a nima v srcu ljubezni do Njega, ki ljubi in je odrešil vse narode, temveč le

tisti je pristen narodnjak, ki spozna, da je prava sreča vsakega naroda le v povrnitvi ter v zvestobi do Kristusa, ki celo v smrti na križu ni pozabil na lastni, četudi neskončno nehvaležni narod svoj.

Prava ljubezen se pogreša po soseskah. Kje bi danes našli dva soseda, ki bi se ljubila tako, kakor sv. pismo pripoveduje o pobožnem Abrahamu in miroljubnem Lotu? Dandanes je med sosedi le sebičnost in zavist, škodoželjnost in maščevanje v navadi. Ljubijo se le, kadar drug drugega potrebujejo, sicer pa se sovražijo iz prepirajo za male reči. Žalostno je, a le prerisnično, da so dandanes pota k sodnijam bolj uglajena, nego pot v cerkev.

In kaka ljubezen vlada med zakonci? Zastonj bi iskal med njimi ono razmerje, ki je med Kristusom in sv. cerkvijo, katero naj bi bilo ravnilo vsem zakonskim. Pred zakonom v svojih obljubah vsi medeni so v zakonu drug do drugega vsi ledeni ali pa poznajo le ono ljubezen, o koji govori angel Rafael svojemu varvancu Tobiju, ko pravi: *Poslušaj me, in ti bom povedal, kateri so, čez koje ima hudi duh oblast. Oni so namreč, ki tako v zakon stopijo, da Boga od sebe in iz svojega srca izženejo in svoji poželjivosti strežejo, kakor konj in mezeg, ki pameti nimata, čez take ima hudi duh oblast.* (Tob. 6, 16, 17.) In četudi posledica take napačne ljubezni ni vselej rana telesna smrt, je ona vendar začetek mnogih bridkosti zakonskih, vzrok telesnih slabosti celega roda, pri mnogih pospešiteljica nespokornega življenja in zastava večnega pogubljenja.

Zlasti pa je današnja mladina vsa okužena od boleznj posvetne ljubezni. Srce je vstvarjeno za ljubezen in zlasti srce mladega človeka vedno teži po predmetu ljubezni. Če ne najde poštenega, si išče pa pregrešnega. In ni čuda, če hudi duh, ki ima toliko pomočnikov, današnje dni dobi premnoga nedolžna srca v svojo oblast, ter jih rano že napolni s pregrešno ljubeznijo. Saj je pohujšanja na svetu toliko, kakor vode ob času Noetovem, ter vse meri nato zapeljati in okužiti nedolžno mladež. Pogovori v domačem krogu, na delu in v družbi, veselice, skrivni shodi, knjige in časopisi, darila in razvedrila — vse je že prepreženo z zanjkami zapeljivosti. Zato pa med mladino vedno bolj peša in gine ljubezen do božjih reči, do službe božje, do sv. zakramentov, z eno besedo ljubezen do Jezusa. Fantje bolj ljubijo kvarte, bokal in plesa razvedrilo, kakor bratovščine, spoved in

sv. obhajilo. Zato je pa po farah veliko razuzdanih fantalinov, a malo pobožnih mladeničev, veliko preklinjavcev, a malo molivcev, veliko tepežev a malo pridnih delavcev. Dekleta bolj ljubijo fante in muzikante, kakor Marijo in Jezusa tovarišijo, bolj skrbijo za gizdavo obleko in kodraste lase, nego za rožne vence, škapulirje in spokorne pase. Zato pa jim kmalu postane prepusto v domači hiši, zato silijo v imenitne, mestne službe, iz katerih se vračajo čez leto in dan take, da se jih bojijo in branijo starši in sorodniki, župnik in župan. Rajni škof Slomšek so mlade ljudi učili prelepo obhajilno pesem o ljubezni do Jezusa. Ena najlepših vrstic te pesmi se glasi:

Hočem goreti, raje trpeti,
Kakor ločiti se od Jezusa.
Naj se pobere, v pekel se vdere,
Grda ljubezen tega sveta.

Da bi si pač te besede vsi mladenči in dekleta globoko vsadili v svoja mlada srca, jih gostokrat ponavljali, pa po njih uravnali svoje življenje, potem bi bilo več pobožne, poštene mladine, pa tudi manj greha na svetu!

Tako sem vam, predragi, v kratkih besedah priporočil tri glavne čednosti iz življenja sv. Elizabete. In sedaj ob koncu vam kličem: „Živite tako, kakor je živela sv. Elizabeta, in tudi vi bote slavljani, kakor ona.“ Bodite zlasti današnje brezverne dni trdni in neustrašljivi v svojem verskem prepričanju! Zaupajte v nadlogah neupogljivo v božjo pomoč, ter se varujte posvetne, pregrešne ljubezni! Bodite pa pripravljani žrtvovati vse, tudi življenje za svojo ljubezen do Jezusa! Potem se vam ni treba bati one strahtne sodbe, o koji govori nedeljski evangelij prvo adventno nedeljo, kajti trobenta sodnega dneva bo imela za vas veseli glas: da je končan boj, ki ste ga imeli za čednostno življenje, in da boste odslej vekomaj gledali, kar ste tu verovali, brez konca uživali, kar ste tu upali, ter v večni slavi nadaljevali ljubiti Jezusa. Amen.

J. Rotner.

Za obletnico sv. misijona.

O nestanovitnosti.

(Konec.)

Ko si slišal to strašno žuganje večne resnice, ali si boš še upal omahovati, ali se ne boš vsaj sedaj ob obletnici misijona zares obrnil k Jezusu, svojemu kralju, kateremu si tolikrat že

prisegel zvestobo in ravno tolikrat jo prelomil, ali se ne boš njega vsaj sedaj trdno oklenil in se njega držal odločno, neustrašeno do konca? Ali ne boš poslušal vsaj zanaprej resnega opomina: Čuj, beži, moli! da tako ostaneš stanoviten?

Ko je bil sv. Frančišek Saleški na višjih šolah v Padovi, je prišla tja po opravkih neka laška kneginja. Zelo bogata je bila in nič se ji ni škoda zdelo denarja, da je le mogla zadostiti svojemu poželenju. Nekega dne se nameri, da zagleda mladega grofa v cerkvi; dopade se ji prav posebno in sklene, da ga vjame v svoje mreže, naj velja kar hoče. Ko je šel iz cerkve, je poslala za njim pozvedovat. Zvedela je, da živi jako skromno, zelo krepostno in da zlasti ne mara za žensko družbo, da se je ogiblje, kolikor dopušča vljudnost, in da je neverjetno, da bi začel kake ljubimske spletki. Te poizvedbe so kneginjo skoraj pripravile v obupnost. Ali kolikor težje bi dosegla namen, toliko bolj jo je mikalo, da poskusi. Pridobila si je součenca Frančiškovega, s katerim sta bila precejšnja prijatelja. Le-ta se je res dal zaslepiti po bogatih kneginjih darilih, da je obljubil vse poskušati, da ga bo pridobil za njeno ljubezen. A vendar je bil v silni zadregi, ko je hotel spolniti to obljubo. Začne mu navajati vsakovrstne vzroke, zakaj naj bi kneginjo obiskal in ji povrnil prijaznost za prijaznost. Sv. Frančišek pa vznevoljen reče: „Kaj sem vam žalega storil brezsrčni prijatelj, ali bolje, kaj vam je Bog žalega storil, da hočete zapeljati mojo dušo, za katero je on umrl? Povejte kneginji, kar hočete, jaz pa povem vam, da z vami za naprej ne morem občevati, nikakor pa in najmanjše ne s kneginjo!“ Te besede so zadele nezvestega prijatelja kakor blisk — osramočen ga je zapustil. Sv. Frančišek pa je postal še bolj čuječ in pozoren v svojem občevanju.

Tako čuj tudi ti in beži iz nevarnosti, da ostaneš stanoviten!

Jezus, naš kralj, je imel enkrat čudovito lepo pridigo na gori in na koncu pridige je rekel (Kat. 7, 24): *Vsak, kateri sliši te moje besede in jih izpolni, je podoben modremu možu, kateri je sezidal svojo hišo na skali; in ploha se je vlila in prišle so vode, in vetrovi so pihali in so se vprli v tisto hišo in ni padla, zakaj postavljena je bila na skalo.*

In vsak, kateri sliši te moje besede in jih ne izpolni, je podoben neumnemu možu, kateri je sezidal svojo hišo na pesek, in ploha se je vlila, in prišle so vode, in vetrovi so pihali in so se vprli v tisto hišo, in je padla, — in njena podrtija je bila velika.

Kristjan, na kaj vendar hočeš ti zidati svoje življenje, na skalo, na nauk Kristusov ali na pesek? Pesek je pozemeljsko

blago, čutno vživanje, čast sveta, zaljubljenost, obljube ljudi, slaba tovaršija, slabi časopisi. Omahoval si dolgo časa že na obe plati, a nikar ne pozabi: Življenje je kratko, odločitev na zadnje bo pa strašno velika in večno dolga! Doklej boš še omahoval?

Če je Gospod Bog, se njega držite, če je pa Bal, za njim hodite! Amen.

J. Zabuhovec.

Nagovori dekliški Marijini družbi.

I.

Sv. Avguštin je rekel nekdam: *Velik zdravnik je prišel na zemljo, ker je bil velik bolnik na zemlji!* — Kdo je bil ta zdravnik in bolnik, ni težko uganiti. Zdravnik je bil Jezus Kristus, — bolnik pa ves človeški rod. Da, ves svet je bil in je še velika bolnišnica, ni ga bilo, in ni ga na svetu popolnega zdravja, ali da bi si boljšega ne mogli želeli. Bolezni so pa različne. Razločujemo telesne in dušne bolezni. Tudi duša oboli, kakor priča kralj David, rekoč (Ps. 40, 5.): *Gospod, ozdravi mojo dušo, ker tebi sem grešil!* Dušna bolezen je torej greh. Dušna bolezen je tvoj napuh, tvoja lakomnost, nečistost, nevoščljivost, požrešnost, jeza, lenoba, kakor uči tudi sv. Avguštin. — Pa kakor imamo za telesne bolezni zdravila, tako jih imamo tudi za dušo, in kakor imajo telesne bolezni svoje vzroke, tako tudi dušne, in kakor so telesne bolezni nekatere hujše in nevarniše, tako tudi dušne; pa tudi zdravila zanje so različna, le ta razloček je med dušnimi in telesnimi boleznimi in zdravili, da telesnih bolezni zdravila ne morejo vselej ozdraviti, dušne bolezni pa se morejo ozdraviti za vedno in vselej, brez izjeme z zdravili Jezusa Kristusa. — In res, naš Gospod Jezus Kristus je ozdravljaval vse bolnike brez izjeme, dokler je živel na zemlji; slepim je dajal, da so videli, gluhim, da so slišali, mutastim, da so govorili, gobove je očiščeval, ozdravljaval vodenične, mrtvoudne, in druge bolnike, celo mrtve je obujal. Pa ozdravljaval ni samo bolnih na telesu, temveč tudi take, ki so bili na duši bolni, — ozdravljaval jih je za večno življenje! Veliko več pa je ozdraviti dušo greha, kakor umrljivo telo, kakor zopet pripominja sv. Avguštin. Naš Gospod Jezus Kristus je pa še vedno veliki, dušni zdravnik, od katerega prihaja ves blagor. Ker pa on ne živi vidno več med

nami na zemlji, je zapustil po svojem odhodu k Očetu v nebesa tukaj na zemlji svoje namestnike, zdravnike: papeža, škofe in druge mašnike, katerim je dal svojo oblast in pravice ljudi ozdravljati in reševati s pripomočki, katere je on zapovedal. Ustanovil je na zemlji veliko duhovno lekarno, ki ima v sebi vsa zdravila za dušne bolezni t. j. sv. katoliško cerkev. Tako je sv. cerkev Kristusova velika duhovna lekarna v širjem pomenu za vse ljudi. Ta cerkev pa ima po svetu tudi svoje podružnice za nekatere ljudi s posebnimi zdravili, in te podružnice se imenujejo različna društva ali bratovščine, katere ponujajo svojim udom različna zdravila za dušne bolezni ali zoper nevarnosti, da ne zbolijo, in med te štejemo po pravici v prvi vrsti Marijine družbe.

Marijine družbe imajo torej namen obvarovati svoje ude dušnih bolezni in vseh nevarnosti dušnih bolezni. Dušne in telesne bolezni pa imajo, akoravno med seboj različne, vendar veliko podobnost med seboj v tem, kako se začnó, kako se razodevajo, razvijajo in slednjič končajó. Ker pa mi ložje opazujemo telesne bolezni, kakor dušne, sem namenil, vas Marijine hčere, v nekaterih nagovorih opomniti na nevarnosti in vzroke, kako se začnó telesne bolezni, in katerih se je treba varovati, da na telesu zdrave ostanete, zraven pa vam kazati na enake vzroke dušnih bolezni, da se jih obvarujete, ali če se vas že kaj bolezen prijema, kaj storiti, da na duši hudo ne obolite ali celo umrjete!

1. Vsaka telesna bolezen ima svoj vzrok ali začetek, in zdravje ima vedno dosti nevarnih sovražnikov, katerih se je treba varovati, da človek zdrav ostane. Prav veliko telesnih bolezni se dobi po okuženju, t. j. od družih bolnikov se nalezejo, primejo. Pregovor pravi: Kdor se z garjavimi peča, bo garjav. Tako je. Veliko zdravih je šlo med gobove, pa so od njih gobovo bolezen našli in pomrli. Gotovo je, da se veliko telesnih bolezni naleze po okuženju; tega se je treba varovati, kdor hoče ostati zdrav. — Enaka je tudi z dušnimi boleznimi. Tudi duša zboli prav dostikrat vsled dušnega okuženja, katerega se je treba skrbno ogibati, da ostaneš zdrava na duši. — Bog je Izraelcem prepovedal, naj ne delajo prijateljstva s prebivalci dežele kananejske, da ne bodo zapeljani od teh narodov v malikovalstvo in nečistost. Ker pa niso hoteli Boga ubogati, so postali malikovalci in nesramneži, in so bili zato od

Boga kaznovani. Hudobne družbe so kuga, — ogibaj se kuge! Hudobni in sprijeni tovariši in tovarišice popačijo lepo življenje. Sv. Avguštin pripoveduje sam o sebi, da se je pred svojim spreobrnjenjem h krščanski veri pečal s pregrešnimi ljudmi, ki so se hvalili s svojimi sramotnimi deli, in da je po njih zapeljan tudi sam brez strahu in sramote grešil. In tako se zgodi vsakemu, s hudobnimi postane hudoben.

Mnogi mladeniči bi ostali verni in čednostni, ko bi se ne družili z razuzdanimi fanti! Veliko hišnih očetov bi bilo dobrih gospodarjev, vrlih mož, skrbnih odgojiteljev svojih otrok, ko bi se varovali tovarišije in zabave s poželjivimi in razuzdanimi ljudmi! — Veliko deklet bi ostalo nesprijenih, pobožnih in bogaboječih, ko bi ne zahajale v slabe tovarišije, med sprijene fante in dekleline! — Marsikateri bi bil goreč katoličan in trden v veri, ko bi se ne družil z mlačnimi — le po imenu kristjani!

Odkod pa pride, da so hudobne družbe tako škodljive? Iz dveh vzrokov. Prvič odtod, ker že po svoji naravi radi delamo to, kar vidimo druge delati; drugič pa, ker smo bolj k hudemu, kot k dobremu nagnjeni. Če se bogaboječ človek prijateljsko peča z grešnim, se mu začetkoma studi hudo, katero zapazi na svojem prijatelju, potem pa sčasoma postane brezbrizen ali malomaren proti hudemu, in slednjič pa tudi sam to dela, kar dela hudobni prijatelj, ter skuša glas vesti pomiriti s praznim izgovorom: vsaj tudi drugi tako delajo! Kako modro ravna torej cerkev, da svoje otroke združuje v dobre družbe, da bi jih od slabih odvrnila, ker človeka toliko vleče k tovarišiji, k družbi, da se mu skoraj nemogoče zdi, biti brez nje?

Zatorej, Marijine hčere, da ostanete zdrave na duši, varujte se 1. ljudi, ki vam oznanjujejo drugačne nauke, kakor so evangelijski, ki jih slišite v cerkvi. Ti so krivi preroki, pred katerimi svari Kristus. Tudi en sam napačen, kriv nauk jih more dosti okužiti, zlasti če se oznanovalec takega krivega nauka hlini, da drugim le dobro želi in da jih hoče iz nevednosti in teme rešiti. Volk je v ovčji obleki. 2. Varujte se ljudi, ki nesramno govore. Klafarski, nesramni, grdi pogovori skažé lepo vedenje, učí sv. Pavel. 3. Nikar ne posnemajte slabih zgledov tistih ljudi, ki zanemarjajo božje zapovedi in verske dolžnosti. *Ako te grešniki vabijo, ne vdaj se jim!* (Preg. 1, 10.) Ko so vsi Izraelci hodili k zlatim teletom, katere je bil napravil kralj Jeroboam, se je Tobija sam ogibal družčine vseh; hodil pa je v Jeruzalem v tempelj

Gospodov, in je tam molil Gospoda, izraelovega Boga. (Tob. I. 5, 6.) Tako delaj tudi ti!

2. Drugi vzrok telesnih bolezni je mnogokrat ogenj. Koliko se jih je že zaradi svoje neprevidnosti poškodovalo po ognju! Pri ognju se človek brž speče, ali osmоди, dobi hude opekline, ali pa še celo zgori. Boj se ognja! — V duhovnem pomenu je pa ogenj: nečista ljubezen, nesramne misli, želje, skušnjave, ki tako hitro, hitrejšje kot misliš, lahko smrtno ranijo dušo. Boj se in beži pred vsem, kar vtegne vnemati nečisti ogenj v tebi! Glej egiptovskega Jožefa, ki ga je Putifarica napeljevala v greh; zbežal je, ter pustil vrhno oblačilo v njeni roki, ter ven tekel. Ubežal je nevarni žrjavici. Stori tudi ti tako; ogibaj se vseh nevarnosti in priložnosti, v katerih se ti zbuja nečisti ogenj, da ne boš zgorela v njem! Ne bodi nespametna in ne reci: Hočem v tej vabljeni družbi ostati, in nočem grešiti! Tukaj velja le: beži, — ako nočeš grešiti! Poslušaj besede modrega (Preg. 6.): *More li človek skriti ogenj v svojih nedrih, da bi se mu ne vnelo oblačilo? Ali po žrjavici hoditi, da bi se mu podplati ne užgali?* — Kakor je torej nemogoče ogenj na prsi devati, ali po žrjavici hoditi, da bi se človek ne ožgal, tako je tudi nemogoče z osebami družega spola lahkomiselnost in preprijaznost se družiti, pa vendar ubežati strasti nečistega ognja, ki nastane iz tega.

Torej krščanska duša pomni tole:

1. Varuj in ogibaj se nevarnih veselic, in sicer v prvi vrsti plesov. Sv. Frančišek S. piše o njih: *Napravljajo jih v nočnem času; v noči in temi se more v naše srce, katerega se hudo že tako rado prijema, vtepti marsikaj, kar se boji luči in oskruni čednost* — Enako velja tudi o ponočnih pogovorih z drugim spolom, ki vnemajo samo le nečisti ogenj v sebi in v družih. — Ne zahajaj tudi ne z drugim spolom v gostilne!

2. Ne delaj zaljubljenega znanja. Tudi o tem pravi sveti Frančišek S.: *da se taka neumna znanja končajo z nečednostjo in potopijo dušo v najnesramnejšo razuzdanost.* Mislite na neskončno svetega, vsevidnega in pravičnega Boga, in varujte se vsega, kar spodobnost in poštenost prepoveduje, da si ne nakopljete jeze božje, da bi sklenile nesrečni zakon, v kazni za svoje grehe! Vse to je sprejeto tudi med vaša družbena pravila! Srečne, če se jih držite! Ne bo vam treba toliko grenkih ur

imeti v življenju, ter preklinjati ure, kadar ste ta pravila prelomile, in odstopile od storjene obljube!

3. Nadaljni vzrok premnogih telesnih bolezni so prepihi, prehladi. Koliko bolnikov je, ki trpijo hudo trganje po udih, ali so sključeni vse žive dni vsled prehlajenja. Ni ravno dobro vročemu stati pri odprtem oknu, ali pri vratih na prepihu; treba je hišna vrata in okna zapirati, in mašiti vse luknje, odkoder pišejo škodljive sape.

V duhovnem pomenu si pa ta hiša — ti sama, kakor piše sv. apostol: *Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva?* (I. Kor. 3, 16.) Vrata in okna te hiše božje so tvoji udje, usta, oči, ušesa, skozi katera se dobro in hudo vriva v srce. Tudi na te je treba močno paziti, in jih zapirati pred škodljivimi sapami. Oči so zapeljale Davida, da je postal prešestnik in ubijavec svoje duše! Pa tudi po ušesih se zgubi dušno zdravje in življenje. Ko bi Eva v raji ne bila poslušala zvite kače, ne bi bila jedla prepovedanega sadu, in bi ne bila grešila! Največ dušnih bolezni pa prihaja v srce še posebno skozi usta po jeziku! Zato pravi sv. apostol Jakob: *V mnogem se vsi pregrešimo, le kdor se v besedi ne pregreši, je popolni mož.* Treba je čuti nad svojimi počutki, da duša ne oboli, ali celó umrje. Zato je molil kralj David: *Gospod, deni stražo na moja usta*, t. j. pomagaj mi krotiti moj jezik, da se ne pregrešim v govorjenju.

Gledé tega ti rečem: varuj se prepaha, zapiraj svoje oči, ušesa, usta!

a) *Kdor pogleda kako nevarno reč, začne hoteti, česar poprej ni hotel*, uči sv. Gregor V. Torej poslušaj, kaj je storil pobožni Job: *Zavezo sem naredil s svojimi očmi, da bi celó ne mislil na devico!* pravi on. In sv. Duh govori: *Obrni svoj obraz od nališpane ženske!* Možki morajo torej varovati oči, da ne bodo radovedno gledali po ženskah, in ženske morajo zapirati oči, da radovedno ne pogledujejo možkih oseb. Če ti pride skušnjava, da bi radovedna bila z očmi, reci s kraljevim prerokom: *Odvрни moje oči, da ne gledajo nečimurnosti.*

b) Maši si svoja ušesa, ogibaj se prepaha, da ne boš z dopadajenjem poslušala nesramnih govorov, pesmi, nemilih, opravljenih, sramotilnih in družih hudobnih besedi. „Varujte se kristjani, kliče sv. Alfonz, ne samo vsake grešne besede, temveč

ogibajte se tudi, kakor kuge onih, ki tako govoré, in če zapazite, da tako začne kdo govoriti, spolnujte opomin sv. pisma: *Zagradi svoja ušesa s trnjem, in ne poslušaj brezbožnega jezika.* Kaži se s trnjem ograjenega, to je, posvari onega, ki grdo govori, ali vsaj kaži teman obraz, in daj spoznati, da ti tako govorjenje ni všeč!

c) Varuj se prepaha, zapri svoja usta, varuj svoj jezik zlasti takrat, če te drugi ponižujejo, sramotijo, psujejo. *Ako hudo s hudim povračaš, nastane prepír, ki ima žalostne nasledke, zakaj nagel prepír vnema ogenj, in prazen razpor preлива kri,* govori modri Sirah. — Tepežev in prelivanja krvi bi dostikrat ne bilo, ko bi ne bilo prepírov in razporov! Ogibaj se prepaha, ter ne zlorabi svojega jezika v kletev, ki je nevarna in skoraj nezdravljiva dušna bolezen. Varuj se prepaha, — ogibaj se nepotrebne in preobilnega govorenja! *Kjer se veliko govori, ni brez greha,* pravi sv. pismo. In Kristus je rekel: *Od vsake nepotrebne besede boste dali odgovor na dan sodbe!* Dostikrat se z nepotrebним žlobodranjem greši zoper ljubezen do bližnjega, tega se je treba varovati. — V življenju zveličane Emilijane berem, da si je z bombažem zamašila ušesa, ko se ni mogla ogniti praznemu govorjenju drugih ljudi. Bog je jezik sv. Ant. Pad. in sv. Janeza Nep. ohranil čudovito nepoškodovana. Jezik prvega hranijo in častijo v cerkvi sv. Antona v Padovi, jezik drugega pa v cerkvi sv. Vida v Pragi! Bog kaže s temi čudeži, kako prijetno mu je, ako njemu v čast govorimo, in njemu v čast molčimo; zakaj sv. Anton je Boga posebno hvalil z govorjenjem, s pridigami; sv. Janez pa z molčanjem, ker je ohranil spovedno molčečnost.

4. Še veliko vzrokov telesnih bolezni je, katerih ne morem vseh naštetí, hočem pa omeniti še neki vzrok, ki je mnogim in premnogim boleznim začetek, in ta je mladostna, predrzna lahkomišljenost.

Pred kratkim sem bral v „Slovincu“, da so se fantje nekje skušali, kdo bo dalj časa stal na glavi. Eden stori stavo, da bo stal pol ure na glavi, in da bi ložje stavo dobil, se nasloni na zid, in res tako stoji na zid naslonjen pol ure na glavi, potem se zgrudi na tla; pobrali so ga, toda ne več pri pameti, zmešalo se mu je, peljali so ga v norišnico, kjer bo težko ozdravel, bržkone mu je kri stopila v možgane. Glejte, mladostne, predrzne lahkomišljenosti! Koliko bolezni si mladina v svoji lahkomišlje-

nosti nakoplje za vse življenje, tu si zlomi kdo roko, nogo, izbije oko, pohabi telo, ker se neumno mečejo, skačejo, sujejo, prevračajo, dvigujejo itd. — In v duhovnem pomenu si ravnotako mladina z lahkomišljeno predrznostjo nakoplje dosti dušnih bolezni. Mladi ljudje hočejo vse videti, vedeti, poskusiti, prebrati, vseh shodov in veselic se vdeležiti itd. — brez premisleka, kaki nasledki vtegnejo iz tega priti, ter nič ne prašajo staršev, ali družih modrejših ljudi, ali bi smeli tje ali sem iti, to ali drugo storiti, in tako zabredejo v dušne prepade, iz katerih si ne pomagajo več!

Marijine hčere! Marija se imenuje zdravje bolnikov in devica modra. Če hočete zdrave biti na duši, glejte na Marijo, vašo duhovno mater, in posnemajte jo! Pomislite, kako se je Marija varovala kuge slabih tovarišij. Njo najdemo le v dobri tovarišiji sv. tete Elizabete, s katero ste Boga poveličevali in čistili zaradi obilnih milosti, katere jima je dal; najdemo jo v družbi z apostoli v goreči molitvi, v družbi angela, v družbi Jezusovi in sv. Jožefa idočo v tempelj; najdemo jo tudi med bogaboječimi svati na ženitnini. Posnemajte in častite Marijo s tem, da iščete le poštenih družb, spodtakljivih se pa ogibajte! Posnemajte Marijo v svojem govorjenju. O nji se bere v sv. pismu samo sedem besedi. Brez dvoma je govorila kaj več, toda sv. pismo nam s tem hoče pokazati, kako je bila ona res devica modra, kako je znala prav govoriti. Prosite danes Marijo, naj tudi vas varuje vsake dušne bolezni greha, prosite jo zaupljivo tako dolgo, dokler vas ne bo Marija vse zveličane videla v nebesih pri svojih nogah, pred svojim tronom! Amen.

A. Šimenec.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Gospodova zadnja večerja*. Spisal dr. J. Somrek, duhovnik lavanstinske škofije. I. zvezek. Str. 136. Cena v platno vezane knjige K 2:20. Dobi se pri uredništvu „Voditelja“ v Mariboru.

Z izdajo člankov o „Gospodovi zadnji večerji“ v posebni knjigi nam je uredništvo „Voditelja“ zelo vstreglo. — Priročne knjige I. del, 136 strani, govori najpoprej o starozakonskih predpodobah Jezusove zadnje večerje, potem o njej kot zakramentu.

Lepo je razvito primerjanje predpodebe mane v puščavi s pravo nebeško mano, krvi judovskih daritev s krvjo Sinu božjega, Melkizedekovega

daru z nekrvavo daritvijo Gospodovo. Z zanimanjem čitatelj sledi popisu judovskih obredov pri jedi velikonočnega jagnjeta. Čudimo se pri tem, da se gospod pisatelj ne strinja z mnenjem mnogih drugih razlagavcev sv. pisma, ki trdijo, da je Gospod Zveličar velikonočno jagnje jedel postavni dan 14. nizana, mej tem ko so ga Judje tisto leto nepostavno jedli še-le 15. nizana. Res pravi evangelist Marka, da sta šla dva učenca za Jezusa pripravljat velikonočno jagnje tisti dan, ko so judje klali velikonočno jagnje, vendar nedovršnik εθουσν ne pomenja toliko djanja kot takega v tem stavku, ampak označuje le dejstvo, da so po postavi navadno ta dan darovali velikonočno jagnje, kar potrjuje tudi besedilo pri sv. Lukežu (22, 7): „Prišel pa je dan opresnih kruhov, ob katerem se je moralo klati velikonočno jagnje“, t. j. moralo po postavi, s čimur pa še ni rečeno, da se je tisto leto res tudi to vršilo 14. nizana. — Gotovo je, da Judje niso isti dan jedli velikonočnega jagnjeta, kakor Jezus, sicer se ne bi bili branili iti k Pilatu (Jan. 18, 28.) Da bi bil Jezus že 13. nizana jedel jagnje, se ne more trditi, ker manjka zgodovinskih dokazov, čimur pritrjuje tudi g. pisatelj. Torej so Judje preložili začetek velikonočnih praznikov na 15. dan nizana. Tako preloženje ni bilo nič nezaslišanega: za časa kralja Ezehijskega so velikonoč morali preložiti za cel mesec, ker se ljudstvo ni pravočasno sešlo v Jeruzalemu in ker ni bilo zadosti levitsko čistih duhovnikov (2. Paral. 30, 2. 3.) Sicer pa je Mojzesova postava sama dovoljevala preložitve za posamezne osebe. (IV. Mojz. 9, 10...) — Po mnenju sv. Janeza Krizostoma je veliki zbor to leto iz same krviželjnosti preložil velikonoč, ko se mu je vsled Judeževega izdajalstva ponudila prilika, vgonobiti Jezusa. Sedaj ali nikoli, so dejali in objavili dekret o preložitvi praznika že zbranemu ljudstvu.

Lepo opisuje g. pisatelj pomen velikonočnega jagnjeta v spomin božjih dobrot in ponovitve zveze ljudstva z Bogom; dalje pomen z ozirom na sveto obhajilo. — Ali je Juda izdajalec prejel sv. obhajilo pri zadnji večerji? Razlogi sv. očetov za in zoper so si enakovratni: g. pisatelj se drži mnenja, da Juda ni prejel sv. Rešnjega Telesa. — Dobro utemeljuje tudi razlogo Jezusovih besed iz 6. poglavja sv. Janeza o nebeškem kruhu. V celem odstavku govori Gospod o svojem Telesu, o evharističnem kruhu, ne pa, kakor trdijo nekateri, v I. delu govora o kruhu, ki pomenja vero, v II. delu še-le o zakramentalnem kruhu. Razloček v besedah posvečevanja kruha in vina po Petrovi in Pavlovi obliki je izvrstno označen: jasna je razlaga besed, ki jih je Jezus najbrž rabil pri posvečevanju. — Koncem je dodana razprava o tvarini kruha in vina, o pogreških, kaj storiti pri sv. maši v slučaju, ako mašnik opazi, da tvarina ni prava. Prepričani smo, da bo knjiga dobro došla vsem duhovnikom.

P. J.

2. *Od Leona do Pija.* Dogodki v zadnjih dneh papeža Leona XIII. in v začetku vlade Pija X. Nabral prijatelj vernih Slovencev. V Ljubljani, 1905. Založilo „Tisk. društvo“. Tisk Katol. tiskarne. Str. 64. 16°. Cena s poštnino vred 33 v. Naročila sprejema Katoliška bukvarna v Ljubljani. — Neimenovani, a dobroznani odlični „prijatelj vernih Slovencev“ v imenovani knjižici popisuje dogodke v bolezni in ob smrti velikega Leona XIII. in izvolitev Pija X., torej dogodke, katere je s posebnim zanimanjem spremljal ne samo katoliški, ampak sploh ves izobražen svet. Ker so tudi slovenski protiverski časniki o teh dogodkih priobčili veliko laži, moramo s posebno hvaležnostjo sprejeti

spis preodličnega pisatelja, ki na podlagi resničnih poročil iz zadnjih dni rajnega papeža dokazuje velikost duha slavnega Leona XIII. in svetost njegovega življenja. Drugi del spisa pa lepo kaže, da je bila izvolitev Pija X. očitno delo božje, in da pri izvolitvi ni bilo nobenih človeških ozirov. Knjižica je pisana mično in prepričevalno, da mora vzbujati ljubezen do sv. katoliške cerkve in njenega poglavarja papeža Pija X. Častita duhovščina naj jo ljudstvu priporoči.

3. *Slava Mariji ob tristoletnici prve Marijine družbe na Slovenskem 1605–1905*. Izdalo osrednje vodstvo Marijinih družb za ljubljansko škofijo. 1905. Tisk R. Šeber nasl. v Postojni. Str. 60. Cena 40 v. — Povodom slovesnega praznovanja tristoletnice prve Marijine družbe na Slovenskem (ustanovljene l. 1605 v jezuitskem samostanu v Ljubljani) je izdalo vodstvo Marijinih družb ljubljanske škofije lično spominsko knjižico.

Prvi del obsega poleg dveh priložnostnih pesmi kratek zgodovinski pregled o ustanovitvi in razvoju Marijinih družb. Večino knjižice zavzema drugi spis „Prva Marijina družba na Kranjskem“ (spisal dr. Frančišek Ušeničnik). Spis je bil sicer že l. 1900 natisnen v „Vencu“, pa je tako poučen in bistvo Marijine družbe je v njem tako temeljito označeno, da je zaslužil bolj kakor vsaka druga razprava o Marijinih kongregacijah biti posebej natisnen, da ga morejo dobiti v roke vsi kongreganisti in se vzgojevati na zgledih prvih Marijinih sinov na Slovenskem. V tretjem delu je imenik Marijinih družb na Slovenskem. Ker se bo isti v „Društvenem koledarčku“ zopet natisnil, naj vodstva Marijinih družb, ki še niso sprejeta v imenik, pošljejo statistične podatke vč. g. župniku J. Kalanu v Zapoge (P. Smednik). Lepo bi bilo, da bi se letos o tristoletnici prve Marijine družbe sestavil popolen imenik naših Marijinih družb in da bi se o tej priliki zglasile tudi slovenske Marijine družbe v videmski in somboteljski škofiji. Da jih je tudi v teh škofijah nekaj, razvidimo iz koledarja Mohorjeve družbe, kjer so vpisane kot članice.

4. *Janežič-Bartel: Nemško-slovenski slovar*. Četrta izdaja. (Deutsch-slovenisches Handwörterbuch von A. Janežič. Vierte Auflage, bearbeitet von A. Bartel.) Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar dovršila in izdala četrto izdajo nemško-slovenskega slovarja, po kateri se je zadnja leta že zelo popraševalo. G. prof. A. Bartel v Ljubljani je to izdajo predelal, pomnožil in popravil na podlagi Pleteršnikovega slovarja in Levčevega pravopisa. V ostalem se nova izdaja naslanja na prejšnjo. Pomagali so g. pisatelju gg. prof. M. Pleteršnik, L. Pintar in g. A. Mikuš. Dasi je obseg knjige za 4 pole, to je 64 strani večji kakor oni tretje izdaje (sedaj obsega 57 pol, t. j. 912 strani), je ostala cena neizpremenjena, namreč: 6 K kron za broširan in 7 kron 20 vin. za vezan iztis. (Poštšina za posamezne pošiljave 30 vin. več.)

B.

1. *Breviarium Romanum ex decreto sacrosancti concilii Tridentini restitutum, s. Pii V. Pontificis Maximi iussu editum, Clementis VIII., Urbani VIII. et Leonis XIII. auctoritate recognitum*. Editio tertia post alteram typicam. Sumptibus et typis Friderici Pustet. Ratisbonae. 1905. — 4 zvezki v 48°. — Slavnoznanca Pustetova knjigarna je založila za priročno rabo duhovnikom več izdaj brevirja. Znan je Pustetov brevir „in usum itinerantium“,

ki obstoji iz skupnega zvezka (ta obsega psalterij, commune sanctorum itd.) in iz posameznih snopičev za „*proprium de tempore*“, „*proprium sanctorum*“, itd. Dobro služi tudi Pustetova priročna „žepna izdaja“ brevirja v 24" v štirih zvezkih, dolgih po 13 $\frac{1}{2}$ cm, širokih po 9 cm. Naravnost začudenje pa vzbujata mala žepna „demantna“ izdaja. Odlikuje se po posebni priročnosti, posamezni vezani zvezki so dolgi po 12 cm, široki 7 cm, in ne debelejši kakor 24 mm. Teža jim je 155 gr. Kljub temu je tisk jako razločen, tako da se rabi brevir lahko o vsaki priliki. Kakor druge liturgijske knjige, ki jih je založila Pustetova tvrdka, se odlikuje tudi demantna izdaja brevirja po lepi vnanji obliki, tiskana je na neprozornem, finem indijskem papirju. Cena je prav zmerna; štiri zvezki, vezani v pravi šagrin z zlato obrezo stanejo M 25, proprij za ljubljansko škofijo (tudi v 48") pa K 3'36. — S to tako priročno izdajo brevirja je Pustetova knjigarna duhovščini prav zelo ustregla. A. S.

2. Birkle P. Suitbert, O. S. B. *Der Choral, das Ideal der katholischen Kirchenmusik*. Graz, Styria, 3 K.

Leta 1903 je isti pisatelj izdal „*Katechismus des Choralgesanges*“, t. j. nekak „*Magister Choralis*“, ki je dokazal, da je koral resnična glasba, resnično petje. Sedanja knjiga pa dokazuje, da je koral ne samo to, marveč tudi ideal cerkvene glasbe. Knjiga ima tri dele: 1. Koral in liturgija. 2. Koral in umetnost. 3. Koral in zgodovina. K sklepu prinaša razpravo o spremljevanju koral, o cerkvenem letu in koledarju.

Ginljivo je čitati in videti, s kako vnemo benediktinci hvalijo, branijo, pojejo koral. Tudi Birkle je spretno zbral v kratkih besedah ves material, ki govori zanj. Potem razpravlja bogoslužje nadrobno in dokazuje, da je edini koral prava cerkvena glasba, cerkveno petje in pove v kratkem vse, kar se sploh da povedati o koralu v liturgičnem, estetičnem in zgodovinskem pogledu. — Opazili smo, da glede spevov pri sv. maši ni skoraj nič razlike med regenburško in tradicionalno izdajo; zadnja ima več intonacij za Gloria, Credo, Ite missa est, sicer ostane večinoma vse pri starem. Več razlike bo menda v antifonah in gradualih. — Knjiga je velezanimiva, koristna in potrebna, ker nam razkriva lepoto, vrednost in umetnost koral za bogoslužje s tako zgovornostjo, da se človek mora vdati in navdušiti. P. H.

3. *Antworten der Natur auf die Fragen: Woher die Welt? Woher das Leben? Tier und Mensch; Seele*. Von Constantin Hasert. Sechste vermehrte Auflage. Graz 1905. Založil Ulr. Moser. Str. 376 Broširana knjiga stane K 2'40, vezana K 3'60. — Dejstvo, da je Hasertova knjiga izšla že v šesti izdaji, jasno priča, kako izvrstno odgovarja to delo svojemu namenu. Kakor je „*Duh. Pastir*“ povdarjal že pri oceni prejšnjih izdaj, prekaša Hasertova knjiga po bogastvu krepkih apologetičnih misli v lahko umevni in zanimivi obliki druge podobne apologetične spise. Odgovori na vprašanja, odkod je svet, odkod življenje, žival, človek, duša — so tako temeljiti, da bodo zadostovali vsakemu omikancu. Pisatelj je spretno porabil v tem oziru vse najnovejše pridobitve na znanstvenem polju. (Šesta izdaja je pomnožena s člankom, sestavljenem po Wasmanu: *Die Vermehrung der organischen Zellen und die Befruchtung*.) Knjigi ni potreba posebnega priporočila.